

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon:
Szerk. és kiadó-
hivatal 1234

3181 DL. Ramasetter Róbert Budapest
I. Disztér 2. II. 8.

ISIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 4
Bukarestben — — 5

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35—
Egy szám ára — ck 150

1926. január 16 Szombat

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 12 szám

5686. Tévét 30

Horthy közvetlen környezetének azonnali letartóztatását követeli a francia kormány

Climchant követ utasítást kapott, hogy a kormányzó szárnysegédének és magán-titkáranak, továbbá Gömbös és Ulain képviselőknek haladéktalanul őrizetbevételét kérje. A hamisítás költsége kétmilliárd magyar koronát tett ki, amit Windischgrätz nem tudott egyedül kifizetni. Megtalálták Jankovich kempromittáló utinaplóját

Demarsra készül a kisantant

Budapest, január 15. A Rapid távirati irodának jelentik: Climchant budapesti francia követ, aki az utolsó két napot Párisban töltötte, ma kormányának határozott megbízásával visszaérkezett a magyar fővárosba. A francia követnek feladata közölni gróf Bethlen István miniszterelnökkel a francia kormány azon követelését, amely a magyar fajvédő-mozgalom vezetőinek azonnali letartóztatását sürgeti. A francia rendőrségnek bizonyítékai vannak arra, hogy a magyar fajvédők részesei a Franciaországot érzékenyen érintő frankhamisítási ügynek. Megállapította a francia rendőrség, hogy a bankjegyek elkészítése kétmilliárd koronába került és hogy sem Windischgrätz hercegnek, sem Nádossy, volt országos főkapitánynak nem állott rendelkezésére ilyen magas összeg. Ezt egy konzorcium hozta össze, amelynek vezetője Gömbös Gyula, a fajvédők egyik vezére volt. Climchant követ a bizonyítékok alapján követeli a magyar kormánytól Gömbös Gyula és dr. Ulain Ferenc magyar nemzetgyűlési képviselők, valamint Magasházy és Bartha Richárd ezredeseknek, Horthy kormányzó adjuvánsának és magán-titkáranak azonnali őrizetbevételét.

Páris, január 15. A francia közvélemény követeli a magyarországi ebredőmozgalom teljes likvidálását. Az egyes lapok Budapestre küldött tudósítói szerint a frankhamisításba bele vannak keverve Magyarország kormányzó szárnysegéd és Bartha Richárd, Horthy adjutánsa, valamint Ulain és Gömbös fajvezérek. Követelik, hogy ezeket azonnal letartóztassák.

Sulyos bizonyítékok Gömbös ellen

Az „Esti Kurir“ megbízható hírként közli, hogy a nyomozás ma Zadavecz püspök és Gömbös Gyula szerepét kívánja végleg tisztázni. Zadavecz püspök eddig beismerte, hogy tudott arról a célról, melynek érdekében az akciót megindították. Gömbös szerepéről a rendőrség hivatalos jelentésben emlékezett meg, melyben megállapítja, hogy a fajvédő vezér összeköttetésben állott a frankhamisítási ügyben szereplő fiatalemberekkel. A nyomozás során Gömbös Gyula ellen felmerült adatok szükségessé teszik, hogy a rendőrség azokat teljesen tisztázza. Tegnap délután félhárom órakor a rendőrség több tisztviselője megjelent Bethlennél és a miniszterelnök, valamint Pesthy Pál igazságügyminiszter jelenlétében, bizalmas tanácskozást folytattak. A „Magyarország“ értesülése szerint ma újabb letartóztatások várhatók.

Windischgrätz nem finanszírozhatta a hamisítást

A nyomozás első stádiumában voltak látványosak, amelyek igazolták azt a feltevést, hogy Windischgrätz herceg bocsátotta rendelkezésre a fiatalembereket.

A kisantant feltétlenül demarsot intéz Magyarországhoz

(Bukarest, január 15.) A Rapid távirati iroda jelenti: Diplomáciai körök szerint a kisantant államok kormányai permanens érintkezésben vannak a frankhamisítással kapcsolatosan. Egészen bizonyos, hogy demarsot fognak intézni a magyar kormányhoz, az időpontot azonban még nem állapították meg. Lehet, hogy a demarsra csak a kisantant konferenciája után kerül sor.

Jankovich utinaplója

Az egyik hágai lap munkatársa megszerezte Jankovich Arisztid utinaplóját, amely november 30-tól december 11-ig szól és amely a következő feljegyzéseket tartalmazza: December 2: Nádossyhoz megyek, aki megígérte, hogy Kányához ajánlólevelet ad. December 4: A megbeszélések során szó van Albrecht királyságáról. December 5: Elkészült a két utlevél és a börönd. December 8: Minden futárigazolványt megkapunk, Rába emberei rosszul dolgoznak. December 9: Végre készen vagyunk, csak az utlevél láttamozása szükséges. Nádossy irni fog az ügyben Kányának. A böröndöt visszaadták, ki van javítva, rekeszekkel. Nádossy hozza az elkészült papirokat. Minden csomagot Rábához viszünk. December 10: Az emberek

megérkeztek. Itt vannak a bécsi expedíció emberei is. Megtudtam, hogy Bécsben az Olchváriak miatt várakozni kell.

A feljegyzések további részében pontos utirány van, amelyet az úgynököknek a hamis frankok elhelyezésénél be kellett tartaniuk.

A Magyar Távirati Iroda megkérdezte Kánya berlini magyar követet, igaz-e, hogy Jankovichsal és Nádossyval összeköttetésben állott. A követ kijelentette, hogy Nádossy negyvenév óta barátja, együtt jártak Sopronban iskolába, de évek óta nem érintkezik vele. Jankovichot egyáltalában nem ismeri.

Budapest, január 15. Csáky gróf, magyar honvédelmi miniszter Konstantinápolyból váratlanul Budapestre érkezett.

(Folytatása az 5.-ik oldalon.)

Az amerikai eretnek-pör

Kisebbszabású eretnek-ügyek sűrűn akadnak a hozzánk közelálló zsidó közösségekben. Kiátkozták a péket, aki vaját ígért a süteményében, de faggyukotyvalékot adott, cherebbe helyezték a cukorgyárost, aki peszachi árúját nem megbízhatókkal vizsgálta felül, iszurt mondtak ki a snapszra és vallási tilalom alá helyezték a Franck-kávét. Halvány, gyöngö precedensek ezek a nagy, a korszakos kiátkozásokkal szemben.

Nagyobbarányu eretnek-ügye a zsidóságnak az európai Keleten válságos, nagy időkben volt, amikor Lengyelországot, ahová a nyugati zsidóság a keresztényi üldözések elől menekült és ahol községek a zsidó nép hagyományai és szelleme szerint szabadon szervezhették, amikor ezt az országot háromra darabolták. Akkor bocsátotta ki a wilnai gáon, Litvánia hivatalos zsidóságához, a kahalokhoz intézett történelmi jelentőségű cherejmét, az akkor virágzásnak induló chaszidizmus ellen. Érdekes alakulása a sorsnak, hogy ma éppen ezeknek a chaszidoknak ivadéka élnek leggyakrabban a chereimmel, azzal a chereimmel, amelynek ostroma először rajtuk sujtott végig.

„Ti, Izrael ormai — menydörgött a vilnai aggyastán cherejme — lelkipásztorai Litvániának, Wolhyniának, Fehéroroszországnak és Podoliának és ti világi vezetői a kahaloknak, sujtatok le kalapáccsal a bünözökre, a világgosság ellenségeire, a nép ellenfeleire. Átok reá, átok e fajzatra! Törvényeinket sértik, tanításainkat torzítják, új lelki szövetséget eszelnek ki, Isten házában fondorlatos bünöket kovácsolnak és kiforgatják valódi értelméből a vallási tanokat. Meg kell torolni ez örülteket és saját javulásuk érdekében kell büntetni őket! Nincs könyörület számukra és ne is találjanak védőkre!“

Történelmi távlatban álló dolgok ezek és most már világosan tudjuk, hogy a gáon haragjának tüze azért csapott ily magasra, mert az akkori helyzetben legnagyobb bün volt éket verni Izrael népének sorai közé. Történelmi meglátás, az örök élet horizontja, nagy és benső igazságok ereje vibrál a kegyetlen szavakban: sujtatok le kalapáccsal a bünözökre!

A mai eretnek-pör odaát folyik Amerikában, a szabadság hazájában a wilnai misznagidok és a karlini chaszidok ivadéka között. Es nem belső indítékok adtak lökést ennek az esetnek, nem szorosan zsidó ügy, nem is a nép belső ügye az, ami miatt a világ zsidóságának legértékesebb része meghasonlott az új világban.

Klausner könyvét a keresztény vallás alapítójáról nem lehet ספרי מיינים az eretnekek művei közé sorolni. A könyv a legbiztosabb tudományos intenciókkal íródott. Bizonyos, hogy nem vita objektumnak volt szánva, de nem is prédikációs témának. Hogy a kereszténység az idők folyamán milyen arányban távolodott el eredeti hivatásától, hogy megtartotta-e végig a vallásalapító tendenciáját, az elvégre mégis inkább a keresztény egyházakra tartozik.

Értelmetlenül állunk tehát az amerikai eretnek-pör előtt, amelynek belső gyökerét legszorgosabb kutatás mellett sem lehet földerteni. Rabbi Meir-Berlin és tábor a miszisz umediacht kiabál Wise rabbi felé, aki évtizedes munkája, zsidó közügyekben való gerinces magatartása és a zsidó reneszánszért folytatott küzdelmei után minden bizonnyal érdemtellenül kapja e jelzőket. Viszont Wise doktornak sincs igaza, amikor azért szónokol, hogy „a kereszténység ismét visszaadja a zsidó Jisajt“.

Történelmi szempontból megértjük az ortodoxok elzárkózó és harcias magatartását e

kérdésben. Senki kétségbe nem vonhatja az ortodoxok tiszta és becsületos intencióit, de ki kell ezuttal hangsúlyozni, hogy ők is túllétek a célon. Ezzel szemben dr. Wise elszántan tiltakozik a neki imputált kijelentések ellen.

Minthogy pedig Wise rabbi nyilatkozatai kétségtelenül bizonyítják, hogy beszédével távolról sem akart a tradíciók ellen törni, teljesen indokolatlan az a harciaság, amellyel ezt a kitérőt el akarják távolítani a zsidó országépítő munka éléről. A mostani chérem ép az ellenkezőjét szolgálja annak, amit a vilnai

gáon akart, mert könnyen vezethet annak a gyönyörű egységnek megbontására, amelyet éppen a Palesztina gondolat teremtett Amerika zsidói között.

Az eretnek-pör nem lehet tartós, mert belső rugói nélkülözök az acélosságot, mert erőtlenség és nem igazi materiából valók. *Erec Jisráél úgy áll a pör központjában, olyan ügy, amely tiszta és nagy és örökkévaló. Biztosak lehetünk felőle, hogy Erec Jisráél világos eszméje könnyen eloszlatja a chére által teremtett homályt.* (sz. i.)

A bukaresti egyetemen ismét felborult a rend

Bukarest, január 15. A fővárosi egyetemen ismét felújultak a diákvizsgák. A diákok megakadályozták az előadásokat. A verekedések napirenden vannak. Ma délután ismét súlyos események színhelye volt az egyetem ugyannyira, hogy az egyetem tanácsa egy század katonasággal volt kénytelen telefonálni, hogy a rendet helyreállítsák.

Kísérleteket tettek olyan irányban, hogy a rend helyreálljon, de a kísérletek hiábavalók voltak. Az események hatása alatt az egyetem tanácsa azonnal összeült, hogy a megteendő intézkedések ügyében határozzon.

Ebben a pillanatban, amikor a telefonjelentés érkezik, az egyetem tanácsának ülése még tart.

Ujjászervezik a szövetségi csoportokat

A vulkáni, gyergyószentmiklósi és balázsfalvi helyicsoporthoz közgyűlés

A hatodik erdélyi konferencia, mint ismeretes, határozatilag mondotta ki a Zsidó Nemzeti Szövetség vidéki csoportjainak átszervezését és új csoportok megalakítását. Ez a munka a Szövetség központi irodája szorgalmazására megkezdődött. Több helyütt a csoportok ujjászervezése már folyamatban van és ma három csoportgyűlésről kaptunk hírt.

Vulkán

Vulkánban az elmúlt vasárnap délelőtt alakult meg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség ottani csoportja. A csoport megszervezése a petrozsényi helyicsoporthoz agilis vezetőségének érdeme. Impozáns keretek között folyt le az alakuló közgyűlés. A petrozsényi csoport részéről megjelentek dr. Halmos Brunó elnök, Schaffner Lipót, Vámos Leó társelnökök, Horvát János titkár, Irsai Imre gazda, Hunyadi Andor K. K. biztos, Reingewürtz Herman K. H. biztos és a petrozsényi Barisszia több tagja.

A megnyitót dr. Halmos Brunó tartotta. Beszédében kiemelte, hogy éppen e csoport megalakulása folytán kilátás van a nyilt és subaalatti hitközségi harcok megszüntetésére. A Palesztina-munka egységes és erőteljes kiépítése fogja megszerezni a hitközségekben is a zsidóság egységét és magasabbrendű zsidó munkáját.

Hoffmann Sándor bankigazgató Vulkán zsi-

dósága nevében köszöntötte az alakuló gyűlést. Nagyszerű beszédében az egyetértés és összetartás fontosságára hívta föl az egybegyűlteket figyelmét. Vázolta azokat az eredményeket, amiket a cionizmus a zsidóság egyetemes érdekei körül elért.

Hunyadi Andor a K. K. L. munkát ismertette és felszólította a város zsidóságát a Nemzeti Alap támogatására. Horvát János titkár az öntudatos és egységes szervezethez fontosságát hangsúlyozta.

A beszédek után a gyűlés egyhangulag Hoffmann Sándor bankigazgatót bízta meg a további szervezési munkák elvégzésével. A gyűlés a Hatikva hangjai között ért véget.

Gyergyószentmiklós

A gyergyószentmiklósi zsidóság folyó hó 10 én alakította meg marosvásárhelyi körzetének kiküldöttjei közbejöttével a helyicsoporthoz. Elismerés illeti meg a megszervezés és a siker körül a marosvásárhelyi körzeti csoport kiküldöttjeit: Stern Antal, Hirsch Simon és Sejevits urakat, akiknek érdeme, hogy a zsidóság oly lelkesedő érdeklődés tanúsított a helyicsoporthoz megalakulása körül. A megválasztott tiszttakar iránt a gyergyói zsidóság teljes bizalommal viseltetik és a munka zsidó értelemben való sikeres folytatása teljesen biztosítva van. A tiszttakar a következőkből áll: Elnök: Kis Manó

mérnök, ügyvezető alelnök dr. Klein Vilmos ügyvéd, alelnök Kádár Adolf és Weisz Ármin gyárigazgatók, gondnok Charap Salamon idős, gyártulajdonos, kulturreferens Engel Jeremiás, kereskedő, pénztáros Berkovits László, kereskedő, ellenőr Steiner Nándor, inspektor, titkár Kupfermann Károly, joghallgató, jegyző Paszternák Zsigmond, joghallgató, K. H. biztos Balázs Vilmos, nagykereskedő, K. K. biztos Balázs Adolf, szeszgyáros.

Választmányi tagok: Klein Erő kereskedő, Löwy Ármin fkereskedő, Weich Eduard fűrészgári pénztárnok, Grünberg Mátyás fkereskedő. Ezen kívül a tiszttakarnak hivatalbóli tagjai az Ivria kultur egyeslet, Aviva és Barisszia egy-egy képviselője, akik szavazati joggal bírnak.

A megválasztott tiszttakar nevében Kis Manó elnök fejtette ki programját.

Balázsfalva

Az E. Zs. N. Sz. balázsfalvi helyicsoporthoz a napokban tartotta meg rendezévi tiszttakó közgyűlését. A gyűlés dr. Friedman Márton elnök beszámolójával vette kezdetét, ki a nemzeti munka intenzívebbé tételét tartja szükségesnek. Utána Szegő Lajos titkár és az „Árvagondozó” helyicsoporthoz elnöke, Salamon Samu tették meg jelentéseiket. Az „Avivák” nevében Génard Pepi tett jelentést. A nővér megalkult és a „Barissziához” csatlakozott „Tikvah” ifjúsági kör nevében, Stern Bernát tartott beszámolót. Eisikovits Dezső, a marosvásárhelyi konferencia jelentőségét méltatta és a Keren Hajjeszód hathatós támogatását kérte. Az új választás eredménye a következő: Elnök: dr. Friedman Márton, társelnök, Keren Kajemeth-biztos és sékelbiztos: Eisikovits Dezső, titkár: Szegő Lajos, pénztárnok: Pollák Már, jegyző: Stein Mátyás. Választmányi tagok: Herziinger Gyulán, Nadler Benjámin, Gewürz Ignác, Sinberger István, Árvagondozó elnök: Salamon Samu, titkár: Hammer Herman, Keren Hajjeszód elnök: Naftali Vilmos, biztosok: Salamon Samu, Nadler Benjámin, Roma József, Friedman Móriz. A kultur-bizottság tagjai: Krausz Lipót, Herziinger Gyulán, Nadler Benjámin, dr. Friedman Márton, Eisikovits Dezső, Szegő Lajos. A gyűlés a „Hatikva” énekelésével emelkedett hangulatban ért véget.

Számos női bajnál a természetes Ferencz József keserűviz használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a „Ferencz József”-vizet az egész világon a legjobb sikerrel alkalmazzzák. Kapható gyógyszerárakban drogériákban és fűszerüzletekben. 6

A fürthi messiás

— Regény —

2

Irta Jacob Wassermann

A cigányok után egy fiatal, csudálatosan szép leányka lépett lassan a kör közepébe. Halvány orcáján és homlokán furcsán kergetőztek vékony árnyékok és olyan karcsú volt, mint azok a nők, akiket Fiorenben festenek. Hosszu ruha omlott végig az alakján és arélkül, hogy pillantását a földről felemelné, panaszos hangon kezdett belé egy recitációba:

Hová repült kis madárka
Nem tudom én, hol dalol,
Kis leánykám isten tudja
Hol rejtőzik valahol
Puha fészken mindörökké
A kis madárka sem ül
Gyöngye szárnya légbe rebben
Ágról ágra száll, repül.
Kinél háltam én az este
Nem tagadom azt el én
Rozmaringos bokor alján
Két szeretőm kebelén.

De ezeket a szavakat halkán és melankolikusan énekelte. Az sjka megremegett és a fejét mélyen a mellére horgasztotta. A harlekin elajlott, csufolódott vele, de a leányka olyan merev maradt, mint egy szobor. Körülnézelészt és végül vigyorogva jelentette ki, hogy ez a leány finom kis hamupipóke lesz az ó násziágyában. At akarta karolni és továbbcolni, ekkor azonban egy lovak termett mellett, csillogó harciöltözetben, hogy a leányt megmentse. A Paprikajancsi hirtelen alakot

változtatott és igazi mivoltában állott előttük: ő volt a Belzebub. Birokra kelt a lovaggal és már már győzött is a pírviadalban, ekkor azonban a lovak egy elefántesent keresztet húzott elő a kebléből és az ördög szeme elé tartotta. A Sátán iszonyu üvöltésbe tört ki és hosszú ugrásokkal menekült el.

Ebben a pillanatban, a körben álló nézők között támadt részen előre lépett az öreg zsidó, keresztülhígott az alacsony korlátos és hosszú kaftánja lebegett az esti szélben, amint a halvány leánykához közeledett. A leány rávetette a pillantását és hirtelenül reszketni kezdett, mintha a hideg rázná. Az öreg pillantása úgy furódott belé, mint a tűnek szurása és a leány valami olyast látott ennek a szempárnak lobogó tüzeiben, ami már régideje töprengő félelemmel töltötte meg a lelkét. Ugy érezte, mintha a lelkét egyszerre csak régi, gyermekkorabeli emlékek ragadták volna és rendítették volna meg. A veresszállu zsidó ujjait a leány karjára kulcsolta olyan erősen, mintha bilincsek szorítanák és idegenül nézett rá, mint aki a kívánságát, az ellenállhatatlan belső parancsot mélyen a szívébe tudja zárni úgy, hogy teremtett lélek hozzáférközni ne tudjon. A zene hallgatott, a körbenálló lármája halk morajja tompult, sokan valami céltalan borzongást éreztek, sokan csak kíváncsisággal és várakozással tetten állottak. Hallatszott a folyó zúgása, a szél zizegett a fák ágai között. Sárga leveleket rázott le a fákról és a piacon könnyű hűvösség lebbent át, mint egy őszi sejtetem. A zsidó ráhajolt a leányra és a fülébe sutogott:

— Emlékszel még a nagy tüzre odahaza

Cirle? Apára, anyára, a tesvéreidre és mindenkire, akik meghaltak? Cirie, emlékszel még?

A leányka orcáján könnyek omlottak alá és lélekvesztetten pillantott egy elmulott éjszakába. És az öreg folytatta:

— A legközelebbi telihold éjjelén hozzám kell jönnöd. Meg tudod majd találni Zacharias Naar-t, akárhol is tartózkodik. A Messiást hirdetem én, akinek megnyilatkoztak a Lényegnek titokzatos mélyei.

Bosszus moraj zúgott fel az ünnep és vigasság megzavarása miatt. Zacharias Naar elfordult a leánytól, azután lassu léppel elindult a piac kijáratá felé. Senki sem ösmerte, mindenki kitért előle és egy szó röpiült gyorsan szájról-szájra: Achasverus.

— Igen, úgy járja a világot, mint a veszett zsidó, — mondotta egy töpörödött anyóka és vékony orrával belézaglászott a levegőbe. Ösmer egy mondást, — beszélte recsegő hangon a fiatalembereknek, akik körülállották:

Achasverus zsidó, róla szól a nóta
Ösmerik már ötlet régi idő óta,
Bolyong a világon, beszél minden nyelvet.
A pénz nem kell neki, kincset, vagyont elvet.
Amit Krisztusról mond, hogyha beszél éppen
Hallgathatod azt is, de csak szörmentében
Ne is bántsad ötlet, hagyjad tovább menni
Mert az isten adta, hogy ilyen kell lenni
Hogy az ur Krisztusról, egy fiáról, végül
Beszéljen csak jókat, csufolódzás nélkül.
Bántja busult bánat, téboly tóri sárba
Gyötri ötlet éjjel, kin a napsugára
Ne itélj fölötte, az utjából térj ki,
Csak isten az, aki a szívet ösméri.
Folytatása következik.

Szombat,

Meg

Egyik u
tak negyven
Másik u
Egyik u
cinerebbe.

— Wirt
munkatanács.
— Melyi
— Valori
vezik Frank

Amikor az
térképészeti i
mutatni Nád
örömmel szem
nőbarát külön
ki figyelmével
ban nem reag
Nádossy iréfé
— Nono,

— Kinek
tőztatottakat
— Grátia

Kövéri:
valkozott vall
is hamisított
Soványi:
di-gráz egy

Két fajvéd
— Le
hogy Lendvai

— Ki val
Miért?
Mert akko
hanem borjel

— No es
— A Bég
most meg az
gébek kedvéz
hamisítás egy
grätz titkára.)

— Mi a
— Az, ho
hogy keresik
krétziot köve

A vizsgáló
tanítót.
— Maga
miért rontott
— Hazafi

Egy osztrá
— Ha a
mint a kator
frankok, akk
háborút...

— Elvehe
egi koronát?
— Azt ne

Gerő őrna
akarta vezet
kérdésre, hogy
így válaszolt:
— A Fra

— Hallott
szabadlábrahe
— Miért?
— Mert a
az új pengő-be
feléért vállalt

Amikor Sz
dalmi Egyesüle

Dr. Klein Vilmos
Dolf és Weisz Ármin
Salamon idős,
Engel Jeremiás,
Lázár, kereskedő,
títkár Kup-
Paszternák
K. H. biztos Balázs
K. K. biztos Balázs

Klein Erő keres-
kedő, Weich Eduard
rúnberg Mátyás fa-
sztikárnak hivatal-
egylet, Aviva és
ője, akik szavazati

kar nevében Kis
gramját.

Balászfalva

falvi helyi csoportja a
évi tisztújító köz-
mán Márton elnök be-
a nemzeti munka
szükségesnek. Utána
vagonozó helyi cso-
nu tették meg jelen-
n Génárd Pepi tett
t és a „Barissziához“
kör nevében, Stern
sikovits Dezső, a ma-
tőségét méltatta és a
ogtatást kérte. Az új
z: Elnök: dr. Fried-
n Kajemeth-biztos és
títkár: Szegő Lajos,
ő: Stein Mátyás. Vá-
Gyuláná, Nadler Ben-
gyer István, Árva-
u, títkár: Hammer
nök: Nefitáli Vilmos,
ler Benjamin, Roma-
ltur-bizottság tagjai:
gyuláná, Nadler Benjá-
Eisikovits Dezső,
ikvah“ énekelésével
get.

a természetes
használata vég-
ebbülést szerez.
nyitványai tanu-
József“-vizet az
sikerrel alkal-
tárakban dro-
kben. 6

esvéreidre és min-
ie, emlékszel még?
yek omlottak alá
egy elmúlt éjsza-

d éjfélen hozzám
d találni Zacharias
dik. A Messiást
tkoztak a Lényeg-

el az ünnep és vi-
Zacharias Naar el-
lassu lépéssel el-
enki sem ösmerte,
szó röpült gyor-

agot, mint a ve-
tőporódott anyóka
lázott a levegőbe.
élte recsegő han-
körülállottak:

a nóta
óta,
minden nyelvet.
set, vagyint elvet-
gyha beszél éppen
k szörmentében

d tovább menni
yen kell lenni
y fiáról, végül
ódzás nélkül.

r tőri sárba
psugára
térj ki.
ösméri.

ezik.

Megjöttek a frank-vicek

A cinikus pesti utca a magyar frank-
hamisítással kapcsolatban máris kiter-
melte a maga jellegzetes vicceit, melyek
most a pesti kávéházakban a legkelen-
dőbbek. A viccek közül a legjellegze-
tebbeket itt adjuk:

Egyik ur: Hallotta? Budapesten letartóztat-
tak negyven kávést.

Másik ur: Ne mondja! Miért?

Egyik ur: Hamis Frank-ot tettek a kapuci-
cinerekbé.

— Windischgrätz-öt utcát fog elnevezni a köz-
munkatanács.

— Melyiket?

— Valorizálják a Koronaherceg-utcát és elne-
vezik Frankherceg-utcáná.

Amikor az első ezerfrankos elkészült a katonai
térképészeti intézetben, Gerő őrnagy elvitte meg-
mutatni Nádossynak. Az országos főkapitány nagy
örömmel szemlélte a tetszetős bankót és miát ismert
nőbarát különösen a rajta levő 101 alakot tüntette
ki figyelmével. A bankjegyen szereplő hölgy azon-
ban nem reagált a főkapitány érdeklődésére, mire
Nádossy irófényesen megfenyegette ujjával:

— Nono, maga kis hamis.

— Kinek a költségen szállították át a letar-
tótatásokat a Markó-utcai fogházba?

— Gratiz és frankó

Kövéri: Olvasta, hogy Windischgrätz arra hi-
vkozott vallomásában, hogy Pitt angol miniszter
is hamisított hazafias célból francia bankjegyeket?
Soványi: Mindig mondtam, hogy ez a Win-
digrätz egy Pittiáner.

Két fájvédő beszélget.
— Te — mondja az egyik — én azt hiszem,
hogy Lendvai-Lehner is résztvevett a hamisításban.

— Ki van zárva — feleli a beavatott.

Miért?
Mert akkor nem vizjel lenne a bankjegyeken,
hanem borjel.

— No csak hogy vége van már az áradásnak.
— A Béga meg a Tisza visszament, igaz, de
most meg az a Rába csinál bajokat. (A gyön-
gébek kedvéért jegyezzük meg, hogy a frank-
hamisítás egyik főváltója Rába Dezső, Windisch-
grätz títkára.)

— Mi a vád Nádossy ellen?
— Az, hogy előre értesítette a herceget arról,
hogy keresik a komornyikot és ezzel Windisch
kréziót követett el.

A vizsgálóbíró kihallgatja a liliumtipró fonyódi
tanítót.

— Maga elvetemült fráter — kérdezi tőle —
miért rontott meg ötven kiállnyt?

— Hazafias felbuzdulásból.

Egy osztrák magyar generális naplójából:
— Ha a haditérképek is csak olyan jók voltak,
mint a katonai térképészeti intézetben készült
frankok, akkor nem volt vice elveszteni a
háborút...

— Elveheti Windischgrätz-től a bíróság a her-
cegi koronát?

— Azt nem, legfeljebb a hercegi frankot.

Gerő őrnagy, amikor először kihallgatták, félre-
akarta vezetni a nyomozó hatóságokat és arra a
kérdésre, hogy hol készültek a hamis bankjegyek,
így válaszolt:

— A Franklin-nyomdában.

— Hallotta, hogy Windischgrätz-t a kormány
szabadlábra helyezi?

— Miért?

— Mert a svájci Orell Füssli drágán készíti
az új pengő-bankjegyeket és Windischgrätz a
feléért vállalta.

Amikor Szórtsey kormányfőtanácsost, a Társa-
dalmi Egyesületek Szövetségének (TESZ) elnökét

letartóztatták, egy rendezetlen felekezeti kormány-
főtanácsos kollégája elágtéttel jegyezte meg:

— Hát őt is? Mit TESZ Isten?

A vizsgálóbíró: Ha szabadna kérdeznem, Fő-
méltóságú uram, mi volt az a hazafias cél, amely-
nek érdekében a hamisítást el méltóztattak követni?
Windischgrätz: Na nézd csak, erre még nem
is gondoltam.

Nádossy, amikor az ügyészségen kihallgatták,
mindent tagadott és Sztrache főügyész végül is már
el akarta bocsátani. Előbb azonban még egyszer meg-
próbálta rábeszélni az országos főkapitányt, hogy
tegyen beismerő vallomást: — Nézd — mondta
neki — én a te helyedben mindent bevallanék.

— Könnyű neked — felelte Nádossy — ha én
nem lennék benne a pénzhamisításban, én is
mindent bevallanék.

Két párisi beszélget a Banque de France

**Titulescu tisztázní akarja Romániát
az amerikai zsidók előtt**

Louis Marshall meginterpellálta Titulescut

(Newyork, január 15. Az Uj Kelet tudósi-
tőjától.) Titulescu amerikai tartózkodása alkalmá-
val egy rendkívül érdekes epizód játszódott
le. A román meghatalmazott miniszter tiszte-
letére az amerikai zsidó komité nagyszabású
bankettet rendezett, amelyen a komité elnöke
Louis Marshall a következő beszédet intézte
Titulescuhoz:

— Negyvenhat év előtt — mondotta —
Románia a berlini szerződésben ünnepélyes ígé-
retet tett a zsidók egyenjogusítására. Fájdalom
azt az ígéretét teljes mértékben még ma sem
teljesítette. Ön azért jött ide, hogy Románia
számára hitelt szerezzen...

— Igen, — vetette közbe Titulescu —
azért jöttem, hogy erkölcsi és pénzügyi támo-
gatást szerezzek...

— Ezt azonban — adta vissza Marshal —
ki kell érdemelni. Az ország vallási kisebbsé-
geinek elnyomtatása pedig megvetése és lábbal
tiprása ezeknek az elveknek, amik Amerikában
szentek és sérthetetlenek.

Titulescu válaszában arra kérte az amerikai

megbízottjának budapesti nyomozásáról és Windisch-
grätz őrizetbavételéről.

— Egy herceg francia bankjegyet állított elő
— mondja az egyik — ez a magyar ügyességre
vall.

— Az ellenben, — feleli másik — hogy a her-
ceget a francia jegybank állította elő, a magyar
ügyészre vall.

Nádossy (átkopog a cella falán): Mondja her-
ceg, érebből készítették mi azokat a frankokat?

Windischgrätz (a másik cellában): Dehogy,
papírból.

Nádossy: Minek kellett akkor hozzá egy
Kovács?

— Igaz, hogy Windischgrätz nagyon hősiessen
viseelkedett a háboruban és pincérnek öltözve kém-
kedett az ellenfél főhadiszállásán?

— Kitelik tőle. Ő már akkor is franktíró
volt.

zsidóság képviselőit, adjanak módot neki egy
külön megbeszélésre, hogy tisztázhassa a ro-
mán-zsidó viszonyt.

Az amerikai zsidóság reprezentánsai erre
alkalmat is adtak. Titulescu kijelentette, hogy
Románia a zsidóság egyenjogusítását végrehaj-
totta és ügyel arra, hogy mindazon akadályok,
amelyek az egyenjogusítás teljes végrehajtása
útjában állanak, teljesen végrehajthatassanak. Két
olyan tényt sorolt fel, amelyekkel igazolni ki-
vánta, hogy Románia a legjobb uton van az ország
összes nemzetiségei számára a polgári egyenjo-
gusítást biztosítani. Az antiszemita megnyilat-
kozásokat mindenütt meghusitják és a román
nép sohasem ragadtatja el magát pogromokra.
Oroszországból ideköltözött zsidók boldogok,
hogy Romániában lakhatnak.

Titulescu felszólította a Zsidó Távirati Ügy-
nökséget a román kormány nevében arra a ki-
jelentésre, hogy Románia — hagyományainak
és alkotmányának megfelelően — igyekszik
minden polgára egyenjogusítását és szabadságát
biztosítani.

Uj skizma-pör lángolt fel Ruszinszkóban

A pravoszláv vallási fanatizmus mögött bolsevista tendenciák rejtőznek.
Véres összetűzés a rahói görögkeletiek és görögkatolikusok között

(Rahó, jan. 15. Az Uj Kelet kiküldött tudó-
sitőjától.) A világháború előtt élénken foglalkoz-
tatta az egész világsajtót a Máramarosból kiinduló
és a máramarosszigeti törvényesség előtt lefolyó
skizmatikus per, melynek főváltójaként egy Ka-
bajuk nevű görögkeleti szerzetes szerepelt s amely-
nek számai mélyen benyultak az akkori Oroszország
diplomáciai centrumába, ahol végül gróf Bobrinszki
kiváló orosz diplomata személye körül összponto-
sultak. Gróf Bobrinszki pravoszláv papokat képez-
tetett ki saját pénzén Oroszországban, akik ellep-
ték Máramaros ruténlakta vidékeit s minden esz-
közt felhasználták arra, hogy a falvak görög-
katolikus lakossága a görögkeleti vallásra térjen át.

A hatóságoknál meg is indult az eljárás vallás
elleni izgatás címén, de mikor a vizsgálat során
kiderült, hogy ez a vallási agitálás tulajdonképen
politikai tendenciákat takar s hogy a végül
Oroszországnak a Balkánon való térhódítása, akkor
a bűnös pravoszláv papokat már hazaárulás bün-
tette miatt marasztalta el az illetékes bíróság.

Ujból megkezdődik az agitálás

A világháború után Máramaros nagyrésze cseh
uralom alá került. Az elitelt pravoszláv papok
időközben kitöltötték a büntetésüket. Oroszorszá-
ból Szovjetország lett, mely eltörölte ugyan az
egyházakat és azok intézményeit, de a vallást még
mindig alkalmas fegyvernek tartotta arra, hogy a
ruténséggel az összeköttetést fenntartsa. Ujból
megkezdődött az agitálás a régi bevált recept sze-
rint. Rahón, Körösmezén és Huszton megint me-
jelentek a pravoszláv papok, hogy a népet az
„igaz vallás“ útjára tereljék.

Az új papok azzal vádolták a cseh államot,

hogy a népet katolicizálni akarja. A naptáregyesi-
tés szerencsés körülménye szintén ezen állításukat
látszott igazolni.

Munkájukat elősegítette a cseh kormány libe-
rális gondolkozása, mert nem akart beavatkozni a
nép belső lelki ügyeibe s az agitációnak kizárólag
vallási jelleget tulajdonított. A falvak pedig cso-
portosan tértek át az új vallásra, elkergették a régi
papjaikat s a templomokban és rezidenciákban a
pravoszláv papok veték át az uralmat. Agitációjuk
eredményét a közelmúltban lefolyó képviselőválasz-
tások igazolják a legekletánsabban.

Észbe kap a cseh kormány

Az elűzött görögkatolikus papok hiába szalad-
tak az egyik hatóságtól a másikhoz, hogy vissza-
szerezzék ősrégi birtokaikat, minden igazságuk
ellenére nem volt meg a törvényes jogalap a régi
helyzet visszaállítására. A kormány, bár elég későn,
de észrevette, hogy a vallási villongások politikai
és államellenes törekvéseket takarnak. A görög-
katolikus papok erre újra megkísérelték perrel ér-
vényesíteni régi jogaikat s a rahói járásbíró
akkor már ki merte mondani az ítéletet, melynek
értelmében, ha az egyháznak egyetlen egy görög-
katolikus vallást követő hive van, görögkatolikus
pap kell, hogy maradjon az egyház élén. A prágai
legfelsőbb semmitűszék ezen ítéletet a maga teljes
egésében indokolásával együtt helybenhagyta.

Visszahelyezik a régi papokat

Január 3-án a görögkatolikusok karácsonyán
történt a templomok hivatalos átadása s Rahó, a
skizmatikusok főfészke inkább a megszállás, mint
az ünnep képét mutatta.

Hölgyeim! Höfer arcpóra 3 színben ismét kapható.

A hatóság képviselői a csendőrség fedezete mellett megjelentek Rahón, hogy az elkommunizált templomot visszaadják a görögkatolikusoknak. A pravoszláv lelkész, Prikop Jesimov, éppen istentiszteletet tartott, a kiküldöttek megvárták míg a szertartást befejezi s azután a betóduló görögkatolikusok a bentlövő pravoszláv hívők jelenlétében a hatósági kiküldött megállapította, hogy a templomban minden rendben van és ezennel a templomot visszazolgáltatja a görögkatolikus hívőknek.

Közben azonban a templomszolga felrohant a toronyba és meghuzta a vészharangot. Három csendőr felment a toronyba, hogy onnan lehozzák a harangozót. Ez azonban fejstét fogott s a csendőrök, akik nem akarták a templomot vérrrel beszennyezni, nem tudták megközelíteni.

A vészharang hatása

A vészharang zugására rövid időn belül körülbelül négyezer főnyi tömeg csoportosult a templom körül. A görögkatolikus hívek erre bezárták a templomot. A görögkatolikus lelkész a templom felé közeledett, hogy azt átvegye, amint azonban a templomelötti térségre ért, a pravoszláv tömeg fenyegető zugása fogadta.

Az óriási zaj megrémítette a papot, aki a csend-

őrség védelmét kérte. A tömeg azonban a csendőrségnek rohant s le akarta fegyverezni. A toronyból pedig a fanatikus toronyőr minden tárgyat, ami a kezébe került, ledobált a csendőrségre.

Egy görögkatolikus hívő vérző fejjel a földre bukott. A csendőrök most sem akartak fegyverhez nyulni, botokat ragadtak s úgy zavarták szét a tömeget.

Másnap reggel kilencórákor a görögkatolikusok s a római katolikusok is ismét a templom elé vonultak. Most formális harca körül a sor.

A templomot körülvevő kis temetőből kitépték a keresztet s a két fanatikus tábor egymásnak ment. Pillanatok alatt történt mindez. Suhogtak az ütések, jajszó töltötte be a levegőt, két ember súlyos sebekkel borítva összerokkadott.

A hatóság csendőrökkel oszlatta szét a tömeget. Kilenc embert, köztük a templomszolgát letartották. A rendőrség a községben csak nagynehezen tudta helyreállítani a rendet. *A Husztról és környékéről berendelt mintegy 60 főnyi csendőrcsapat még ma is Rahón állomásozik, mert minden jel arra mutat, hogy újabb zavargások lesznek.*

Az ügy összes részleteivel csak a mostani vizsgálat folyamán fog kibontakozni s nem valószínű, hogy a cseh kormány még most is olyan engedékeny lesz az állama ellen törő agitátorokkal. (—)

Mit ígért Napoleon és mit adott Anglia a zsidóságnak Lloyd George víta beszéde egy cionista előadáson

M. Philip Guedella, hirneves angol történelemtudós és az angol cionista szervezet elnöke, a napokban meghívott vendégek előtt felolvasást tartott e címen: „Napoleon és Palesztina”. A felolvasás kapcsán vitát rendeztek, amelyben résztvett Dávid Lloyd George, Anglia volt miniszterelnöke is. Lloyd George szenzációs hozzászólását itt adjuk egész terjedelmében:

Napoleon stratégiai felfogását, amellyel Európa ellenségeit ugyszólván hátulról, Kelet felől akarta megfogni, valójában csak az antant hajította végre a világháborúban. És mi is, miként Napoleon, felhívást intéztünk a zsidó néphez. Az emögött meghuzódó okok — legyünk őszinték — nem voltak olyan kétések, mint amilyenek a Napoleonéi voltak. A mi felhívásunk telítve volt természetes rokonszenvenvel és a zsidók iránti csodálkozással, főleg pedig azzal a le nem tagadható ténnyel, hogy mi bizony többet tanultunk zsidó történelemből, mint a saját országunk történelemből. Engemet olyan iskolában neveltek, ahol sokkal többet hallottam a zsidók történetéről, mint az angoloktól. Ha akarják, ujjaimon sorolom fel önök előtt Izrael királyait, de kéltelkedem benne, hogy képes leszek Anglia vagy Wales királyai közül akár egy fél tucatot is felemlíteni. Iskoláinkban öt murkanapon néhány órát foglalkoztunk a héber történetével és ugyancsak erről a témáról beszéltek nekünk a vasárnapi kurzusokon is. Nagy idézeteket adtunk elő szabadon a profétákból és a zsoltárokból, át voltunk itatva az önök népének történetétől. Ismertük e történelem fénykorát, amikor is a világ legszebb és leghatalmasabb irodalma keletkezett, mindazon napokig, amíg ez az irodalom befolyásolni kezdte az emberi karaktert, formálta, alakította, nemesítette nemcsak a zsidókat, hanem a többi népeket is. Mi felszítottuk ezeket az eszméket és jellemünk legjobb részét alakítottuk ki belőlük. Amikor tehát a Palesztina-probléma megoldásához fogtunk, nem utánoztuk Napoleont, aki soha nem látogatott vasárnapi iskolákat és aki nagyon keveset olvasott az önök irodalmából. Minekünk mindez a vérünkben volt és az a felhívás, amelyet Palesztina mandátumának átvételekor a zsidó néphez intéztünk, az angolok között is természetes és rokonszenves visszhangra talált.

Kis nemzetek ereje

— Nem akarom azonban azt állítani, hogy a mi részünkről abban a felhívásban nem volt egy bizonyos adag érdek is. Önök kis nemzetnek nevezik magukat. Én is egy kis nemzethez tartozom, de erre büszke vagyok. A miénk

is egy régi faj, ha nem is olyan régi, mint az önöké és mondom, noha büszke vagyok rá, mégsem akarom az önökével összehasonlítani. Talán, talán a miénk is nagy lesz valamikor, talán nagy dolgokra lesz kiválasztva. Csak annyit tudok, hogy mostanáig mindig a kicsi népek voltak azok, amelyek nagy dolgokra elhivatottak voltak. Ilyenképpen találkoztunk az önök népével is a világ összes országában és mindenütt hatalom volt a kezükben. Önök azt fogják mondani, hogy elnyomottak és földözöttek voltak — de éppen ez az önök hatalma! Finom acéllá kalapácsolták önöket és ezért széttörhetetlenek. Évszázadok óta a világ összes népei közül a legfinomabb acéllá kalapácsolták önöket. És ezért kértük az önök segítségét. Hittük: használni fognak nekünk.

Áki fából alkoholt csinált

— Egészen nyíltan megmondom: már eddig is nagy szolgálatot tettek az angol nemzetnek. Én a magam személyében mély hálával tartozom dr. Weizmannnak, akinek megtérte vagyok. A municions minisztériumban egyizben életemnek legkomolyabb válsága előtt álltam. Egy olyan meglepetés ért, mintha egy lovassági támadás előtt hirtelen maguylik a föld. Én egy ilyen örvény előtt álltam. És amikor fegyvertől fegyverhez, municionsraktártól municionsraktárhoz loholtam, hirtelen azt láttam, hogy a municions előállításához szükséges egyik legfontosabb anyagunk, a faalkohol, hiányzik. Dr. Weizmannhoz fordultam. Az volt a feladat, hogy fából csináljon alkoholt. És akkor ő cukor segítségével kitenyészett mikrobákat és módot talált alkoholt előállítására. Még voltunk mentve. Én és szövetségeseim mély hálát éreztünk dr. Weizmann ragyogó, tudományos zsenijével szemben. És amikor azt kérdeztük tőle: „Mit tehetünk önért, hogy ezt a teljesítményét honoráljuk?” — azt felelte: „Amiért kérek, az miadössze annyi, adjanak egy lehetőséget, hogy népemet tegyek valamit”. Szívesen adtnak volna valami tudományos kitüntetéset, vagy egy megfelelő mennyiségű brit aranyat, de ő nem akart semmi egyebet, csupán azt a lehetőséget, hogy népét a régi országába visszahelyezze. Azeton megtérített a cionizmusnak. Előbünk terjesztették az ügyet és amikor a háborus kormány a Palesztina deklaráció kérdésével foglalkozni kezdett, — valamennyi miniszter egyhangulag a deklaráció mellett foglalt állást. Franciaországgal egyetértőleg kiadtuk a híres Balfour-deklarációt. Senkinek nincsen nagyobb érdeme abban, hogy a népek a háboruban megtértek, mint barátomnak, dr. Weizmannnak. Rendkívül örülök ennek, nemcsak rokonszenvenből, hanem érdekből is.

— Minden erőmmel azon vagyok, hogy Pa-

lesztinát meghódítsuk. Valamikor majd el fogom beszélni annak a történetét, hogyan fogtuk össze utolsó erőnket és utolsó municionskészletünket, hogy Jeruzsálemet meghódítsuk, ugyanakkor, amikor az európai nyugati fronton már majdnem arra kényszerültünk, hogy visszavonjunk Elzászból csapatainkat. Bizony, ha ez akkor megtörtént volna, Palesztina talán még mindig a törökök kezében lenne. Könnyű azt mondani, hogy egyszerű békefeltételekkel is ki lehetett volna üzni a törököket Palesztinából. A törökök még egyetlen országból sem távoztak el fegyveres kiűzetés nélkül. A törökök mindenféle dokumentumot aláírnak, anélkül, hogy egyet is betartának belőlük.

Mit ígért Napoleon

— Most pedig engedjék meg, hogy az arabokról mondjak néhány szót. Valóban nem szándékunk és bizonyára a cionistáknak sem szándéka, hogy Palesztinából valakit, aki nem akar onnan távozni, kikergessenek. Mindenféle fajta ember él az angol kormány jogára alatt és birodalmunk büszkeségét képezi, hogy majdnem az összes fajta birodalma lehet. Nem létezik tiszta angol birodalom, sem tiszta skót birodalom. Birodalmunk minden sarkában egy csomó mindenféle fajta ember él, Afrikában hollandusok, Kanadában franciák. Nincs a világon még egy állam, amelynek koronája alatt olyan különféle népek élnek együtt, mint Nagybritanniában. Nem egy, vagy két faj lakja, hanem megszámlálhatatlan, amelyek szűzféle nyelvet beszélnek. Ez a mi nagyságunk. És Palesztina sem volt sohasem kizárólag a zsidók országa. Minden népet beengedtek oda. Nos, önöknek is ez legyen a büszkeségük! Mindenki, aki az önök oldalán kíván dolgozni, találjon helyet ott. És a korlátozás bármely rendszere csak nehézségeket gördíthet a cionizmus útjába. Körülbelül hatszáz ezer arab él Palesztinában, ahol valamikor milliók éltek. Kétségtelen, hogy egy jelentékeny számú lakosságunk van benne hely és ha az arabok is ott akarnak dolgozni, miért akadályoznánk meg ebben? Természetes azonban, hogy zsidókat sem zárhatunk ki az országukból, amelyet termékenyvé akarnak tenni, amelyet dallal és énekkel akarnak felkeszteni, olyan dalokkal, amelyek emek az országnak a szépségét, a termékenységet zengetik. Nem tudom, vajjon ezt ígérte-e Napoleon a zsidóknak. Pedig nagyon figyeltem Guedella ur szavaira. És valóban nem tudom, milyen következtetésre jussak. Mert nem tudom, hogy ő milyenhez jutott. De ez nem tesz semmit.

A legkitünőbb szímat

— Meg akarom önöknek mondani a különbséget a Balfour-deklaráció és Napoleon ígéréte között. Minden elnyomott népek van egy hibája és egy nagy, rendkívül nagy előnye. A hiba az, hogy túlságosan bizalmatlan. Erre mindenesetre kényyszerítve van. De egyik legerősebb oldala: hogy megérti az emberi természetet. És akkor, amidőn Napoleon megígérte a zsidóknak Palesztinát, jól tudták, hogy milyen fokig híhetnek neki. Napoleon sohasem tartotta meg a szavát, ha az nem volt alkalmas számára. Lengyelországot megígérte a lengyeleknek és Lengyelország fiaiak legjobbjait küldte érte hareba. Sohasem váltotta be ígérte. És a zsidók tudták róla, hogy nem abból a fajta emberből való, akiért az ember az életét áldozza. A lengyeleket, az oroszokkal a hátukban, cserbenhagyta és a zsidók nem akarták, hogy a törökökkel a nyakukon, ők is cserben maradjanak. Ez egy roppant elővigyázatos nép. Eszembe jut a „Banque of England” egyik régi kormányzója, egy roppant óvatos férfi, aki a háboru elején, amikor mindenféle váltókat vizsgálattunk és amikor halmazában fekdütek előttünk az óriási összegekről szóló blanketták mindenféle aláírásokkal, arra a kérdésre: „Honnan tudja, hogy ezek közül a papírok közül melyik jó?” — azt felelte: „Szaglásból”. Ez az az érzék, amely megmondja valakinek, hogy milyen aláírást tartson jónak. A zsidók tudták, hogy Napoleon aláírása nem sokat ér, de azt is tudták, hogy az angol aláírás biztos fedezet.

— Merem állítani: bármilyen párt is legyen kormányon, — konzervatívok, szocialisták, liberálisok, vagy akármelyik — mind azt fogja mondani: a világ zsidóságához intézett ünnepélyes deklaráció alá odajegyezték Nagybritannia nevéét és Nagybritannia meg fogja tartani szavát.

A m
dalom, e
lyek és
tudatos
inkább
alakító
része, m
annak a
igazi író
„alkotóit
egyetlen
tudatos,
osztónos
zsidó író
zsidó té
életet fe
tak teki
ben és
különbü
délkel
jellegre
Élég
koznom
regényei
örök szé
ségekben
magasla
ormaira.
Szab
terlány
sorában,
Imrét je
csajtó h
lyával n
ferdeség
magyar,
ereje, a
vensége
ben a k
tartozik.
írásai m
ketet, é
ben meg
Sok
déli vi
írásmtv
egyben
néhány
hóbertos
nővé av
parvent
lezálló g
hatni al
leányért
olyan p
val, mel
szük ke
hogy Sz
az irod
nem föl
társadal
vetett s
De
latosak
hoz, aki
berek le
minden
másolás
regényir
mikája
valóinak
egészbe
ziójával
Szab
leány”.
nélkül
írásmtv
rűséggel
A k
Marton
Uj Kele

IRÓK ÉS IRÁSOK

A házmasterlány

— Szabó Imre kis regénye —

A művészet általában, de különösen az irodalom, elsősorban érzések és ösztönök, szenvedélyek és spontán gondolatok megszólaltatója s ami tudatosság, előre elhatározottság van benne, az leginkább formai természetű. A kifejezés ereje, az alakító hajlékonyság is az írói tehetségnek az a része, mely csak félig-meddig tudatos s nagyjában annak a lázas spontaneitásnak eredménye, mely az igazi író megkülönbözteti az iparszerű írásműveket „alkotótól.“ Eppen ezért s faji, a nemzeti jelleg egyetlen számottevő íróban nem jelentkezik mint tudatos, előre elhatározott jellegzetesség, hanem ösztönösen, tudattalantlanul nyilvánul. Azok a nagy zsidó írók is, akik előre kimondottan tradicionális zsidó témákat irtak meg, hanem a körülöttük levő életet festették: szemléletük módjában, világnézetük tekintetében, színeik és gondolatuk minőségében és milyenségében épügy zsidók, sőt talán különböznek azok, mint akik előre megfontolt szándékkal bár, de kevés tehetséggel mindig a faji jellegzetes (persze külsőségekben) hangsúlyozták ki.

Elég talán Heinera és Zangwill Izraelre hivatkoznom ennek igazolására, akik nemzsidó tárgyú regényeikben is a zsidó szív, a zsidó mentalitás örök szépségeit szólaltatták meg s ezeken a szépségeken keresztül értek el az örök emberi értékek magaslataira, a művészet mindenek beragyogó ornáira.

Szabó Imre legújabb kis regénye: *A házmasterlány* sem zsidó tárgyú regény, mégis minden sorában, minden vonatkozásában a zsidó Szabó Imrét jellemzi, azt az aranyos kedélyű, megbozósító humoristát, aki meleg szívével, szelid mosolyával nézi az élet minden tragikumát és minden ferdeségét. Minden igaz író, legyen az zsidó, magyar, török, vagy orosz, elsősorban a kifejezés ereje, a mondanivaló eredetisége, a szemlélet elevevése tesz azzá. Szabó Imre mindezek tekintetében a komoly íróemberek kisszámú társaságába tartozik. A házmasterlány témakör, stílus és megírási mód tekintetében kissé Heltai Jenőre emlékeztet, de miliórójában, humorának kesernységében mégis lényegesen elüt tőle.

Sokhelyütt humor a szatírába csap át, az erdélyi vidéki élet tipikus alakjainak felvázolásában írásművésze néhol briliánsá lesz, sokszintűvé és igrben tömörvé, ami kiválóan alkalmas arra, hogy néhány vonással teljes életet vázoljon fel. Egy hőbortos gróf, egy kisvárosi újságíró, egy művésznővé avanzsáló házmasterlány és egy hadigazdags parvenü története ez a kis regény. Az anyagokban lezúló gróf, a pathétikus és vidéki gesztusokkal hatni akaró újságíró harcát az üde, friss házmasterlányért, pompás elevénységgel írja meg Szabó Imre, olyan plaszticitással és egyben olyan finom szatírával, mely elfeledtetni velünk a részlet hiányokat, a szöveg keretével járó elcsúszásokat. Kétségtelen, hogy Szabó Imre nem az analízis, mégcsak nem is az irodalmi szintézis mestere. Nem elmélyülő, hanem fölünyesen kedves író, aki jellemeket, milliöket, társadalmi és politikai problémákat egy egy oda-velejt színnel, vagy gondolattal rögzít meg.

De ezek a színek és ezek a gondolatok hasonlatosak a klasszikus rézmetszők művészi alkotásaihoz, akik egy-egy vázlatban a tájak, sorsok, emberek lényegét tudták megszólaltatni. Még pedig mindenütt és mindenkor egyénien, a fotografikus másolás szolgáltsága nélkül, ami pedig a mai riport-regényírókat nagyon is jellemzi. Stílusának dinamizmája mintegy önmagától lendíti előre mondanivalójának sokaságát, mely végül is olyan kerek egészbe torkollik, hogy a bevégezettség teljes illúziójával hat az olvasóra.

Szabó Imre egyik legjobb írása „A házmasterlány“. Aki szereti az üdítő, minden célzatosság nélkül való, de a művészet igazi céljait szolgáló írásműveket, az igaz és nehezen felejtendő gyönyörűséggel fogja olvasni ezt a kis könyvet.

A könyv igen izléses címlapját Báró *Hatvanyné* Marton Erzsébet rajzolta. A könyv megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályánál is. *Salamon László*

Borzalmas tömeggyilkosság Galatzban

(Bucuresti-Bukarest, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Galatzból ma szörnyű tömeggyilkosság híre érkezett a fővárosba. A gyilkosságnak a város egyik leggazdagabb családjának legfiatalabb leánya, a szakácsné és a szobalány estek áldozatul. A család többi tagjai a gyilkosság idején nem voltak a lakásban.

A meggyilkolt, alig huszéves urileányt Elena Coratunak hívták. A szobalány Háromszék-megyéből származó magyarleány, névszerint *Jászai Vera*. A szakácsnőt *Julia Dimitriunak* hívták. A gyilkosságnak csak másnap jöttek nyomára, amikor a család tagjai hazaérkeztek galatzi lakásukba. A borzalmas tett híre futótűzként tarjadt szét a vá-

rosban és rendkívül nagy részvétet váltott ki a család iránt. A rendőrség a helyszíni szemle után azonnal megindította a vizsgálatot a tettesek felderítésére.

A nyomozás eddigi adatai azt a feltevést igyekeznek igazolni, hogy a gyilkosságot a szobalány katona udvarlói hajtották végre, nyilván abban a tudatban, hogy a család több tagjának távollétében ellenállás nélkül rabolhassák ki a lakást. Valószínű azonban, hogy a szakácsné, a szobalány és Elena Coratu ellenállást próbáltak kifejtani s ezért gyilkolták meg őket. A rablógyilkosok a lakás minden értékes holmiját és nagyszeműt készpénzt vittek magukkal.

Ottó extrónörökös Budapesten?

Bucuresti-Bukarest, január 15. A Rapid távirati irodának jelentik: A „Popolo d'Italia“ című olasz lap legújabb ideérkezett száma szenzációs cikkben azt jelenti, hogy Habsburg Ottó, a magyar extrónörökös néhány nap óta Budapesten tartózkodik. Ottót, a lap közlése szerint, Apponyi lakásán rejtegetik. Az extrónörökös repülőgépen érkezett a magyar fővárosba, azzal a céllal, hogy a frankhamisítás által keletkezett zavarban kikiáltassa magát magyar királynak. A „Popolo d'Italia“ már arról is tud, hogy Apponyi összeállította azoknak a politikusoknak névsorát, akik a kiskorú király mellett mint régensek fognak kormányozni. A hír, amelyet hivatalosan nem erősítettek meg és amelyet ezért a legnagyobb fentartással kell fogadnunk, Bukarestben óriási feltűnést keltett.

A frankhamisítással felszínre került monarchista államcsiny kérdéseivel kapcsolatban a legnagyobb francia közgazdasági napilap, a „L'Information“, amelynek a kormányhoz való szoros viszonya közismert, ma a következő vezércikket írta az ébredő magyarokról:

„Az Ébredő magyarok“

„A francia rendőrség kíváncsisága nem valami egyszerű pénzhamisító banda fészket turta fel Budapesten. A kompromitált emberek személyisége, az előkelő magyarok, akik valamennyien a kormányzó körül csoportosulnak, a hadügyminiszter, az országos főkapitány — egy olyan botrányt idéztek fel, amely könnyen felboríthatja a jelenlegi magyar kormányt. Sorjában halljuk, hogy Windischgrätz herceget letartóztatták, hogy gróf Csáky hadügyminiszter lemondott, hogy Nádossy országos főkapitányt felmentették állásától és hogy gróf Telekyt, a régebbi miniszterelnököt, csak Horthy kormányzó közbelépésére hagyták ideiglenesen szabadlábon. „Ez a kedves társaság“ — hogy már ezt a szólamot használjuk — hamis francia bankjegyeket gyártott, hogy azokkal a monarchia restaurálását pénzelje. Valójában egy egész rendszer buvik itt meg a pocolyában.“

„Kifelé ezek a magyar hazafiak nem tudnak valami nagy dolgot produkálni, mert a kisanant figyeli őket. Befelé azonban — szóta, hogy Franchet d'Espèrey tábornok olbörtalanította Károlyi grófot és a köztársasági magyarokat és amióta Kun Béla kommunistái megfélemlítették a polgárférgőt — ez a régi arisztokrácia a helyzet ura. A magyar állam kiesiben ugyanaz lett, ami a világháború előtt, az egész Habsburg-birodalom volt: a főpapság és a nemesség önállóan uralkodik, még pedig egy olyan névleges kormányzó elnökeleté alatt, aki csak azért vette fel ezt a címet, hogy ezáltal is kimutassa: ő sem egyéb, mint a király uszály-hordozója. A trianoni békeszerződés ellenére, (76 ik szakasz) az antant híveit, mint például Károlyi grófot, megfosztották vagyonuktól, elítélték és kényszerítették őket, hogy száműzetésben éljenek.

Ezenfelül az összes szociális és politikai reformokat gyökeresen megsemmisítették és meghamisították. Az agrárreformot, amelyet már az összes szomszédosállamok végrehajtottak, eltemették és meghagyták a mágnásoknak hatalmas birtokaikat. A politikai reform tervét felvették ugyan az alkotmányba, de más oldalról megsemmisítették azzal, hogy a vidéken nyiltszavazást vezettek be. Egy egyszerű dekrétum újra életre keltette a főrendiházat, amelyben a szavazás és hivatás által privilégizáltak tobzódnak. A hűbérrendszer így támadt fel és lett ismét urrá az agrár Magyarországon.“

Egy ilyen rendszert csakis a parlament erőszakosságával lehet fentartani. A miniszterelnök, Bethlen gróf, a hűbér osztyált képviseli. Száz-

hatvan szavazattal ő rendelkezik hivatalosan kétszáznegyvenöt szavazat fölött a budapesti parlamentben. Ez az által lehetséges, hogy az ellenzék szélsőjobboldali pártja, élén Apponyival és Andrássyval, akik túléhes legitímisták, továbbá a fescisták, rokonszenvvel nézik a jelenlegi kormány működését. Az ötvenegy republikánus pedig különböző pártokra oszlik (szociáldemokratákra, demokratikus szövetségre, Kossuth-pártra) és így teljesen erélytelen. A Magyarországon tartózkodó Habsburgok hivatalos hódolatban részesülnek. A lemondásban lévő hadügyminiszter József főherceg embere volt és a hivatalos hadseregen kívül egy titkos restaurációs alakulatot is szervezett.

A volt belügyminiszter, Beniczky, aki magát a kormányzót vádoolta a Somogyi-gyilkosságban való bűnrészességgel — börtönben ül, míg a gyilkosok szabadon járnak. A nyolcmillió magyarországi több mint négy millió paraszt, kétmillió munkás — és ezeknek nincsen szavuk.

Már ugylátszott, hogy minden készen van egy monarchista-puccsra. A hadügyminiszter, a közoktatásügyi miniszter és a belügyminiszter benne voltak az összeesküvésben. Nem hiányzott semmi, csak a pénz...

A francia detektívok idejében érkeztek.“

Frankhamisítók a koronarontók ellen

A fajvédők pártja tegnap este vacsorát adott, amelyen *Eckhardt Tibor* a franciák ellen nagy beszédet mondott.

— Nemcsak a frankhamisítókat — mondotta — hanem a koronarontókat is meg kell büntetni. Nem szabad megfélemlíteni arról, hogy annak idején a budapesti tőzsde volt az egyetlen, amelyen megkísérelték a magyar valuta tönkrevetését. Erélye-een kell tiltakoznunk a Banque de France delegátusának itteni működése ellen, mert ezzel precedenst teremtünk arra, hogy ügyeinkbe máskor is beavatkozhasassanak. Annakidején, amikor Szarajevóban meggyilkolták Ferenc Ferdinánd tönörököt, a magyar kormány jegyzéket intézett a szerb kormányhoz, amelyben kérte egy magyar-osztrák vizsgálóbizottság kiküldését a tettesek felderítésére. A szerb kormány kijelentette, hogy semmiféle beavatkozást nem enged meg belső ügyeibe. Ezt *Berthelot* francia tábornok fogalmazta, ugyanaz a *Berthelot*, aki ma a francia külügyek államtitkára. Válaszképpen le kellene ezt az erélyes jegyzőkönyvet nyomtatni és a franciáknak elküldeni.

Eckhardt Tibor, mint az ébredők vezére, beszéde végén meleg szavakkal üdvözölte *Budaváry Lászlót*, az ébredők újságját, abból az alkalomból, hogy ismét az aktivitás terére lépett. Az ébredők zajosan tüntettek a reaktivált ébredők vezér mellett, csupán *Gömbös Gyula* hiányzott közülük, aki még mindig betegesen fekszik.

Kereskedők figyelmébe!

Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat színtartóan, bármilyen színre. **Végáru festés adjuztálva.**

„**Kristály**“ kelme festő, vegytisztító és gőzmosógár, **Cluj**, Telefon 500

Amerikai, angol, francia és olasz pénzcsoportokkal tárgyal Bratianu Vintila Párisban

(Bucuresti-Bukarest, november 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bratianu Vintila pénzügyminiszter külföldi utjával kapcsolatosan különböző hírek vannak forgalomban. A kormányhoz közel álló körök rendkívül nagy fontosságot tulajdonítanak a miniszter utjának, mert meg vannak győződve arról, hogy a francia adósságok rendezésén kívül sikerülni fog eredményes tárgyalásokat folytatni egy olyan nagyarányú külföldi kölcsön megszerzése iránt, amellyel Románia gazdasági konszolidációjának programját végre lehet hajtani.

Egyes verziók szerint egy amerikai pénzcsoport komoly kölcsönajánlata foglalkoztatja most a kor-

mányt. A tárgyalások már meg is indultak, sőt a pénzcsoport egy teljhatalmu megbízottat küldött Párisba, hogy Bratianu Vintilával tárgyaljon. Párisban csupán elvbene tárgyalások lesznek, mert a részletkérdések megvitatására egy specialistákból álló küldöttség jön majd Bukarestbe.

Ugyancsak jól informált pénzügyi körök szerint a kormány 100 millió olasz lira kölcsönt vesz fel a lei értékének stabilizálására. Az egész összeget a Banca Nationalához helyezik letétbe, de ezenkívül még külön francia és angol kölcsönt is felvesz és a pénzügyminiszter személyes utját ezek a kölcsönök tették szükségessé.

Ujból megkezdik az idegen állampolgárok kiutasítását

A belügyminisztérium megszorítja tartózkodási engedélyek kiadását

(Bucuresti-Bukarest, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két hónappal ezelőtt a munkaügyi minisztérium egy általános megnyugvást keltő körrendeletet küldött az állambiztonsági hivataloknak. A körrendelet szerint azoknak a külföldi állampolgároknak tartózkodási engedélyt, akik a munkaügyi minisztérium auctoritációja alapján tartózkodnak az országban, automatikusan meghosszabbítják június elsejéig. A munkaügyi minisztériumnak ez a rendelkezése igen sok külföldi honost érdekel, akiknek tartózkodási engedélye február elsején jár le.

Annál nagyobb meglepetést keltett a belügyminiszter legújabb rendelkezése, amely sze-

rint ama tartózkodási engedélyeket, amelyek február elsején lejárnak, automatikusan nem hosszabbítják meg. Az állambiztonsági hivatal és a munkaügyi minisztérium a helyzet és az adott viszonyok mérlegelésével csak rendkívüli esetekben fogja meghosszabbítani ezeket a tartózkodási engedélyeket június elsejéig.

Ezzel a hírről egyidejűleg a „Dimineata” mai száma arról értesül, hogy a sziguranca vezérigazgatósága igen sok külföldi honost felszólított az ország területének elhagyására. A lap szerint a kiutasítások olyan negyméretűek lesznek, hogy igen sok lakás fog megüresedni.

A kolozsvári hadbíróóság ítélkezett Tomescu bandita megszöktetői fölött

Egyévre ítélték Gogu közlegényt

(Cluj-Kolozsvár, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A régi korok rablóromantikáját új életre élesztő Tomescu és Muntean regáti rablóvezérek alakja köré már-már a legendák fátylát szövi a nép fantáziája. A katonaság, rendőrség, csendőrség heteken át hiába üldözte a tárgyoltság fogházából megszöktött banditákat, akiknek mindig kedvezett a szerencse és mindig sikerült nekik az üldözők folyton szűkülő gyűrűjéből kimenekülni. Tavaly történt, hogy egy paraszt feljelentése alapján egy erdei házban meglephték a banditákat, de csak Muntean sikerült lelőni, Tomescu újból megszöktött és folytatta garázdálkodásait. A hatóság száz-ezer lejt tüzött ki Tomescu fejére, de eddig még nem került kézre.

Tomescu és Muntean szökését annak idején egy Purkoreanu nevű katona segítette elő, aki a tárgoviste i fogház őrségéhez volt beosztva és aki szintén megszöktött a banditákkal együtt. Purkoreanu kívül Gogu Joan és még egy katona voltak az őrség tagjai, míg az őrség vezetője Spatar Dan szakaszvezető volt. Tehát nagyon kevesen őrizték a két banditát. Purkoreanu földije volt Tomescunak és a rablóvezérnek sikerült őt rábeszélni, hogy segítse elő a szökésüket. Purkoreanu úgy intézte a dolgot, hogy éjjelkor ő álljon őrt a banditák cellája előtt. Rajta kívül csak Spatar és Gogu voltak az őrszobában, mert Purkoreanu azt is elintézte, hogy a másik katonának kimenőt adott a szakaszvezető. Purkoreanu éjjelkor beállított az őrszobába, az ottlevő irodakulcsot magához vette, bement az irodába, ahol egy kezettában heverték a banditák cellájának kulcsai. Ezeket szintén magához vette Purkoreanu és a cellákhoz visszatérve a banditákat kieresztette. A szökevények kiosontak az udvarra és a kerítésen át elmenekültek. Purkoreanu azután leg-

felímesebb tagja lett Tomescu bandájának.

Spatar Dan és Gogu Joan a szökés miatt a brassói hadbíróóság elé kerültek, mert beigazolódott, hogy Gogu láta, amikor Purkoreanu magához vette az irodakulcsot, de elnézte. A szökést is észrevette, de elmulasztotta idejében alarmozni az őrséget és így a banditák egy-egy utat nyerhettek. A brassói hadbíróóság Gogu kétévi és Spatar egyévi börtönrre ítélte. A legfelsőbb katonai semmitőzők azonban megsemmisítette brassói hadbíróóság ítéletét és új tárgyalásra a kolozsvári hadbíróóság elé utalta.

Ma délelőtt tartotta meg a kolozsvári VI. hadtest hadbíróósága az ügy tárgyalását Viadescu hadbíró ezredes elnöklété alatt. A kolozsvári hadbíróóság a vád és védelem meghallgatása után Gogu Joant egyévi és háromhónapi, Spatar Dant pedig hathónapi börtönrre ítélte.

PALAIS DE DANSE

Breiner Sándor PALACE kávéháza.

Igazgató Müller Gyula.

Január havi szenzációs világvárosi műsor.

CSENGERY DUCI HALÁSZ BANDI

KISS BERTA

TÁBORI SÁRI FRIZZO

ANDREI és ELLY

BARCA MIRJAM ANITA & DEBOE

Előadás kezdete 10 órakor.

Előadás után az uri közönség táncol!

Meleg és hideg ételek. Amerikai baritalok.

Belépő díj nincs! Tányérozás nincs!

Nyitva reggel 3 óráig

Plaschkusz Frigyes, karmester.

Élőállat- és husexportőrök figyelmébe.

Mint a Spiegel Testvérek wieni bizományos cég megbízottjai, értesítjük a mályon tisztelt exportőr és beszállító urakat, hogy a feati cég címére szállított vagy szállítandó előre vagy husra előleget adunk.

Banca Industrială și Comercială S. A.
Ipar és kereskedelmi Bank R.-T.
Cluj, Str. Gen. Neacșea 2.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes országok és nemzetek napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Főelős szerkesztő Dr. Marton Ernő.
Előfizetési árak: Egy hónapra 400 lei, negyedévesre 1200 lei, félévesre 1800 lei, évi 2400 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a terjesztők megajándékozzák ingyen.

A mai naptár

Szombat

Ros chodes
Szidra: Vöeru
5636. Söbát 1.
1926. január 15.

— Uj polgármester Déva város élén. Váratlanul érkezett királyi dekrétum felfüggesztette állásából Déva polgármesterét, Herbay Ágostont, aki ötven át lelkiismeretesen töltötte be hivatalát. Herbay öt évi munkássága alatt sok közérdekű tervet hajtott végre. Felépíttette a város legszebb épületét, a Fehér keresztet, melyet évekkel ezelőtt tűzvész pusztított el, kicsatarnáztatta az utcákat, új utcát épített és megvalósította a város egyik régi tervét, egy modern járványkórház építését. Az új polgármester Oprea Mircea eddigi sziguranta alfnök. Az új polgármester személye mindenben garancia arra, hogy a város vezetése ismét erős és hozzáértő kezekbe került. Ezzel egyidejűleg a minisztérium jóváhagyta a városi tanács összeállítását, melyben a következő tagok szerepelnek: Polgármester: Oprea Mircea, tanácsosok pedig Schumann Ernő, Mohu Ferenc, Albescu Virgil, Sebesan Alexandru és Szöts Gáspár.

— Amikor Charlie Chaplin vízholdó fia, H. G. Wells kárpitos, Bernard Shaw nyomorgó kezdő volt. Londonból jelentik: Egy irodalmi klub összejövetelén Conan Doyle, a Sherlock Holmes detektívregények híres írója, érdekes előadásban emlékezett meg néhány világhírű művész ifjúkori küzdelmeiről. Conan Doyle elmondta, hogy akkor került elő a névtelenség homályából, amikor az első detektív-darabját szüire adták London egyik kisebb szinpadán. Ez hozta meg a karrierjét, márólholnapra a közönség, direktorok és szerkesztők kegyelme került. A kezdő író hálás maradt Sherlockhoz és évek hosszú során őt állította be regényei központjába. Conan Doyle első szindarabjának érdekes eseménye, hogy abban szerepelt először a gyerek Charlie Chaplin a világot jelentő deszkákon. Akkor azonban még nem mint színész tündökölt a rivalda fényében, hanem mint kis vízholdó fia. Mint statisza lépett fel Conan Doyle szindarabjában a híres Budyard Kipling is. Conan Doyle mint kezdő orvos működött, mikor lakása közelében H. G. Wells nek, a világhírű regényírónak tönkrement a kárpitos üzlete. Wells az anyagi összeomlás után öngyilkosságot kísérelt meg, majd felgyógyulva irogatni kezdett. Bernard Shaw, a sovány író, hónapok szobában, a legnagyobb nyomorban, baráti kölcsönökből éldegélt, mint tehetségtelen kezdő. Conan Doyle előadását a közönség oly nagy érdeklődéssel kísérte, hogy a közeljövőben meg kell ismételnie.

— Eljegyzte Hirsön értesítés helyett.)
— Schwarz Rosenwasser Zsités helyett.)
— Házassdor f. hó 17-én Nagyváradon melyre összes ket ezuton hívj
— Ujjász Barissziat. mely tagok működését bes az ujjonnan fe Az egyesület manu Károly aki ros seni mondot és Sel nus) nevezte risszia, mely a lentős tényező aktív működés szervezés foly járulni ahhoz, működését me vezető gyűlésén rosvásárhelyi risonja és Saj akik lelkesítő dásának jelent

— Ujjász Barissziat. mely tagok működését bes az ujjonnan fe Az egyesület manu Károly aki ros seni mondot és Sel nus) nevezte risszia, mely a lentős tényező aktív működés szervezés foly járulni ahhoz, működését me vezető gyűlésén rosvásárhelyi risonja és Saj akik lelkesítő dásának jelent

Doktori avatás. Dr. Móricz Jenő szigorló orvost ma avatják a kolozsvári tudományegyetem orvosi fakultásán az orvosi tudományok doktorává.

— Beszterce panaszok. Ilyen című multkori közleményünkre Besztercéről két levél érkezett szerkesztőségünkhöz. Az egyiket V. C., a Ruth-Aviva ros haavivája írja. Fel említi, hogy az „Ostjüdische Zeitung”-ban megjelent kompromittáló cikk nem fűdi az igazságot. A cionizmus éppen abban az időben nem állott szilárd alapokon, amikor a kritizáló cikk-író ott tartózkodott és jöllehet, az egyik ifjú-sági csoport vezetője volt, mégsem tett sokat a cionista élet fellendítésére. Besztercen ugyanis van cionista élet, amit legjobban bizonyít az

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Zsák Ponyva

Albala Izsé

Timisoara

Piata Traian No 10

„La Carneval” -- Goldstein & Co
Oradea-Mare, Bulv. Reg. Ferd. 7.

Kézimunkaanyagok

kelimfüggönyök,északi gyapju gyári áron. — Kérjen mintaküldeményt.

a tény, hogy a Keren Kajemet gyűjtése körül serény munka folyik és ezidén a százezer lejt feltétlenül elő fogják teremteni, szemben azzal a huszezer lejjel, ami a cikkirő „működése idején” gyűlt össze. Egy másik levélben egy magától megnevezni nem akaró „hü előfizető” állítja, hogy a cionizmus ügye egyáltalán nem áll olyan rosszul Besztercén, mintahogyan azt a cikkirő vázolja. Tudomása szerint minden házban ott a Keren Kajemet-persely és Palesztina újjáépítésére is tekintélyes összegek folynak be. A városban több cionista alakulat működik és legutóbb két nagyon agilis cionista leány-csoport kezdte meg működését. Megj. gyzi, hogy van még ugyan terrén a cionista munkára Besztercén, ez azonban nem jelenti, hogy az eddigi teljesítményeket lebecsüljük. A két levélhez a Zsidó Nemzeti Szövetség főtákarától a következő felvilágosítást kaptuk: „Az Uj Kelet multkor közleményének épen az volt a célja, hogy E. P. cikkirő helytelen információjára a nyilvánosság előtt a tények igaz megvilágítása provokáltassék. Senki nem akarta kétségbevonni, hogy Besztercén a cionizmusnak számos híve van és hogy a lehetőséghez képest igyekeztek kivenni részüket a Palesztina-építő alapok anyagi támogatásából. Másrészt viszont sajnálatos tény, hogy az iroda azon fáradozásának, hogy a besztercei helyi csoport új életre keltéséhez erre alkalmas és vállalkozó cionistákat találjon, nem lett meg a kívánatos visszhangja. Egesz sereg ilyenirányú levelet küldtünk a régebbi működésükről ismert besztercei cionistákhoz, akiket arra kértük, hogy teremtsék meg a helyi csoportnak, mint az egész város területén működő cionisták és azok alakulatainak összefogó keretét, hogy azután ezekkel együtt egy központi kiküldött segítségével a helyi csoport kiépítését segítsék elő. Mindezekre azonban mai napig semminemű megvilágítást nem kaptunk. Szervezeti szempontból minket ma elsősorban egy város cionista életének megítélésénél az érdekel, hogy van-e s milyen erejű helyi csoportja, amely a központtal az állandó érintkezést fenntartani képes. E tekintetben Besztercén nem kedvező a helyzet s nagyon örülünk, ha ezeknek a hírlapi megnyilatkozásoknak az volna az eredménye, hogy rövid néhány napon belül az arra hivatottak a régen elhanyagolt csoportot újjászervezéshez hozzáfogjanak.”

— **Eljegyzés.** Schwartz Szidikét Gherláról eljegyezte Hirsch Cdon Jara de jos. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Schwartz Bertuskát** Szatmárról eljegyezte Rosenwasser Zoltán Clujról. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Grósz Elza és Grünwald Sándor f. h. 17. é. vasárnap délután 4 órakor tartják Nagyváradon Zöldfa-u. 10. sz. alatt esküvőjüket, melyre összes rokonaikat, jóbarátokat és ismerőseiket ezután hívják meg.

— **Újjászervezték a gyergyószentmiklósi Barissziát.** A gyergyószentmiklósi Barisszia, mely tagok hiányában, egy pár hónapja aktív működését beszüntette, január 10. én működését az újonnan felvett tagokkal ismét megkezdte. Az egyesület a lemondott ros risonát Kupfermann Károly személyében újból megválasztotta, aki ros seni és ros sehivve Paszternák Zsigmondot és Schwarz Lázárt (volt dési barissziánus) nevezte ki. A gyergyószentmiklósi Barisszia, mely a zsidó mozgalomban mindig jelentős tényezőként szerepelt, Gyergyóban még aktív működésének szünetelésekor is, az újjászervezés folytán fokozott energiával fog hozzájárulni ahhoz, hogy a megalakult helyi csoport működését megkönnyítse. A Barisszia újjászervező gyűlésén jelen volt Hirsch Simon, a marosvásárhelyi ellenőrző és körzeti Barisszia ros risonja és Sajevits N. a körzeti csoport titkárja, akik lelkesítő szavaikkal a Barisszia munkálkodásának jelentős impulzust adtak.

* **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a t. vevőközönséget, hogy a „Hala de Coloniala” gyarmatáru kereskedésünket Hosszu u. 1. sz. alól C. Reg. Ferdinand 62 sz. alá (Marianum mellett) helyeztük át. Tisztelettel „Hala de Coloniala”

— **A Palesztina-film vasárnapi előadása.** Az „Igéret földje” című új Palesztina film vasárnap délelőtti előadása iránt olyan óriási érdeklődés nyilvánult meg, hogy amint velünk a Keren Hájjeszd központi irodája közli, már az összes páholyulések és zártzárak is elfogytak. **Még első helyek állanak rendelkezésre, melyeket az „Urania” mozgó pénztáránál fognak vasárnap délelőtti árusítani.** A minden oldalról megnyilvánuló közönségre való tekintettel minden valószínűség szerint a film bemutatását a jövő vasárnap egy „Select” mint az „Urania” mozgóban a bevezető konferenciákkal és a Haggibbor zenekíséretével megismétlik.

* **Mindenféle** rokokó és egyéb parókákat kikölcsönzünk. „Ideal” Str. Universitatii (volt Egyetem u.) 2., hölgyfodrász, manicure és kozmetikai szalon.

— **Öngyilkos herceg.** Grácból jelentik: Hétfőn éjjel Lichtenstein Sándor herceg judenburg kastélyában öngyilkosságot követett el. A fiatal herceg, aki mindössze huszonöt éves volt, tettét nagyfokú idegességében követte el. Három év óta élt Judenburgban, ahol szülei birtokán gazdálkodott. A herceget nagyon szerették a parasztok, akiknek körében úgy látszik, kitűnően érezte magát és csak ritkán utazott el a közeli Grácba, vagy Rossegen lakó szüleihez. Néhány hét előtt a fiatal ember szívbjai miatt panaszkodott és minthogy már azelőtt is magasfokú idegességben szenvedett, kedélybeli állapota állandóan rosszabbodott. Már az a körülmény, hogy a birtok nem jövedelmezett annyit, mint amennyit reméltek, szintén hozzájárult végzetes elhatározásához. Lichtenstein herceg vasárnap este még résztvevett egy bálon, éjjel felé hazatért, magához kérette a jószágigazgatót, akivel több gazdasági ügyet intézett el. Ezután visszavonult szobájába és mikor reggel a cseléd a szobába lépett, a herceget halva találta. A fiatal ember egy női pisztollyal oltotta ki életét. A durranást senki sem hallotta, mert a herceg egyedül lakt a egész emeletet. Az öngyilkos Lichtenstein Sándor fia Lichtenstein Frigyes, volt vezérőrnagy és Apponyi Mária grófnőnek. Atyja hosszú ideig a londoni osztrák magyar követtség katonai attaséja volt.

Az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportja

Második előadó és vitaestély

szombaton, 1926. jan. 16-án
a Ferdinand király-ut 52 sz.
alatti zsidó iskolában.

Előad Dr. Pollák Sándor
A biblia és a profetai tan mint az új
palesztinai zsidó közösség alapjai
címen.

Belépődíj nincs.

Belépődíj nincs.

— **Egy híres német író hamisítási pere.** Berlinből jelentik: A napokban kezdődött meg a német fővárosban a Walter von Blumenthal elleni per, amely iránt az egész birodalomban óriási érdeklődés nyilatkozik meg. Blumenthal, aki egykor kedvelt írója volt a németeknek, néhány hónappal ezelőtt hamis részvények előállítására vállalkozott. Körülbelül félmilliárd aranymárka értékű hamis részvényt gyártott és azonfelül is megkárosított többeket egymillió márka erejéig. Blumenthal, akinek igazi neve Walter Rösner, nagylábon élt és hogy a kiadásaira szükséges pénzt előteremtse, tavaly Berlinben filmgyárat létesített. A művészeket és munkásokat azonban nem tudta kifizetni és hogy csődöt ne mondjon, hamisított részvényekkel próbálta rendezni adósságait. Védekezése alkalmával azt hozta fel, hogy a háboru előtt olyan társadalmi pozíciót szerzett magának regényeivel és szindarabjaival, hogy már csak felfelé igyekezhetett. Nem tehet róla, de a gazdasági viszonyok belekényszerítették a bűnbe.

— **Egy bordeauxi orvos csodálatos sikere a vakok gyógyítása terén.** Párisból jelentik: Bordeauxból feltűnést keltő sikernek hirtelen érkezik, amely Bonnefont francia szemorvos műtéti-vel van összefüggésben. Bonnefont három évvel ezelőtt új operatív módszert talált, amellyel lehetővé tette egy csomó szerencsétlen ember szemévilágának visszaadását. Bonnefont a napokban különös jubileumnak volt szereplője. Harmincadik páciense hagyta el gyógyultan a klinikát. A hivatalos tudomány részéről Bonnefont eddig kevés elismerést talált, sőt Páris orvoststúlete részéről a leghevesebb támadásokban volt része. Felszólították, hogy álljon elő kísérletével és tartson állítólagos felfedezéséről előadást, de a szemorvos visszautasította a kérését, azzal az indoklással, hogy ő szabja meg az idejét, amikor majd előáll módszérének tudományos körökben való megvitatásával. Amikor Bonnefont a tizenkettedik szerencsés operáció után felkérte Páris egyik legünnepeltebb szemorvosát, a tudományos akadémia tagját, hogy ismeresse eljárását az akadémia előtt, a leghatározottabb visszautasításban volt része. Hasonlóképpen elutasították a párisi orvoskamara előtt is. Csupán nemrégiben, amikor a francia hadügyminisztérium a hadivakok intézetének vezetésével bizta meg, határozta el az orvosi kamara, hogy Bonnefont előadására összehívja a tagokat. A kamara ülése igen izgatott volt. Az előadást elkeseredett vita követte, amely eredménytelen maradt. Bonnefont azonban tovább gyógyít és sikerei elvitathatatlanok.

— **A nagybányai leányegylet teastétye.**

Nagybányáról jelentik: A nagybányai zsidó leányegylet kitűnően rendezett teastétyt adott. Az estély anyagi és erkölcsi sikeréhez a helyi zsidóasszonyok készsége is nagyban hozzájárult, akik a bufféhez szükséges felezrelést önként adományozták. Abkarovits Béla jónévű, keresztény festőművész nagyon szép festményt ajándékozott a teastély jótékonyosálgára. A bufféél nagy igyekezettel működtek közre: Lányi főbíróné, Dr. Winklerné, Bernáth Dzsóné és Dzsós Gyulané. A leányegylet részéről Kohn Rózsi elnöknő agilitása mellett Winkler Olga, Részó Olga, Hochstetl Margitka és Dézi Erzsike igyekeztek előmozdítani az erkölcsi és anyagi sikert. Hochstetl Béla, Hersckovits, Szirmai és Winkler Pista az egyetemi hallgatók részéről fáradoztak az estély rendezésében. Az estély tisztajövedelme a kolozsvári zsidó menza javára lesz fordítva.

— **Harc a banditák ellen Palermóban.**

Rómából jelentik: A Popolo di Roma írja a következőket: Palermót és környékét már harminc év óta tartja rettegésben egy bandita társaság, amely időnként végigfosztogatja a várost, a jómódú vidéket és azután ismét nyomtalanul eltűnik. A palermói polgármester véget akart vetni ennek a szegényteljes állapotnak és csarabinierekből, csendőrökből egész kis hadsereget szervezett, körülzárta a közeli erdőket, a hegyeket és a szomszédos községeket. Több mint száz gyanús egyént fogtak el, de a banditák közül egy sem került kirokra. A polgármester azonban kinyomozta, hogy kik a banditák hozzátartozói, rokonai. — Erre Gangi nevű községben, amely a banditák fészkehez közel fekszik, hirdetényeket ragasztatott ki, amelyben tudtul adta, hogy ha a banditák egy héten belül nem jelentkeznek, a családtagokat, rokonokat börtönre veteti. Alig néhány nap múlva tizenegy bandita jelentkezett.

Cluj, Str. Universitatii 1.

(volt Egyetem-utca)

„OPTICA”

legmodernebb látszerüzlet.

Hőmérők, inhalátorok a legolcsóbb árban.

Győzdődjön meg hogy aján-
dékárgyakat arany, ezüst és
brilliansarukban **legolcsóbb-**
ban nálam **szerezheti be.**

F. Markovits, Cluj Arany
Wesselényi M.-u. No 20.

ezüst és brilli-
áns tárgyakban
a legkényesebb igényeket is ki-
elégítő **nagy választék.**

KÖZGAZDASÁG

363 millió lejt szavaztak meg a CFR belföldi tartozásainak kiegyenlítésére

(Bucuresti-Bukarest, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőnek közölte annak idején az Uj Kelet, hogy a kormány elhatározta az összes CFR belföldi tartozások teljes likvidálását, illetve azok mielőbbi kifizetését. A Monitorul Oficial mai számában megjelent a legutóbbi minisztertanácsi határozat, amely szerint a közlekedésügyi minisztérium részére 362 millió 278.000 lej rendkívüli kölcsönt szavaztak meg, hogy ebből az 1921 és 1922 évben történt szállításokért, valamint gördülőanyagok javításáért fennálló CFR-tartozásokat kiegyenlítsék. Mint értesülünk, a megszavazott összeget már a közeli napokban folyósítják is a közlekedésügyi minisztériumnak, amely intézkedni fog a tartozások gyors kiegyenlítéséről.

Kőbányavállalatok bejelentési kötelezettsége

(Cluj-Kolozsvár, január 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zalatnán székelő VI. ik bánya kerület felügyelője a kereskedelmi és ipari miniszter 1925. évi augusztus 10. évi 54882. számú rendelete alapján a következő körrendeletet adta ki:

A bányaörvény 110. szakasza előírja, hogy a közönséges sziklatömeg kitermelése magánbirtokokon a kerületi bányahatóságok főfelügyelete alatt marad és eszerint az összes ilyen természetű kitermelések a felügyelőség nyilvántartásába beirandók. Ennek következtében a régi kitermelések (amelyek a törvénynek 1924. július 4-én történt kihirdetése előtt léteztek) kötelesek a felügyelőségnél a bejelentést megtenni. A bejelentéseknek tartalmazniuk kell:

1. A bánya és tulajdonos, valamint a kitermelő nevét és lakhelyét, a bánya helyét (község, határrész, helyrajzi szám, hely neve, hely stb.), a bánya anyagának a milyenségét, felületét, a kitermelés módját és a termék minőségét.
2. A vállalat eszközeit a termék elszállítására és azok teljesítőképességét (vasutvonalak, légvonalak stb.), mely gyárban értékesítik vagy dolgozták fel a kitermelt anyagokat, a gyári termékek meghatározása (mész, cement, gipsz, kréta, téglák, cserép stb.) és a bánya helyzete az állami úthoz vagy vasúthoz viszonyítva.
3. A vállalat tőkéje (kezdő és mai), a területbe, épületekbe és berendezésekbe befektetett tőkék.
4. A motoros erőre vonatkozó adatok.
5. A munkások, műszaki személyzet, vezetők száma.
6. A föld tulajdonosának neve és lakhelye, bérlet esetén a bérleti szerződés egy másolata.
7. Ha vannak, mellékelendők az iparigazolvány és helyszíni térképmásolatok és végül
8. A bánya leírása.

Azokkal a régi tulajdonosokkal szemben, akik e bejelentést nem tették meg, kihágási eljárást indítanak és alkalmazzák velük szemben a bányaörvény 143. szakaszában előírt büntetést.

Az új vállalatoknak a törvény 110. szakaszában előírt engedélyre van szükségük, viszont a határon belül fekvő vállalatoknak a bányaörvény 165. szakaszában előírt különleges engedéllyel kell rendelkezniük.

A fenti bejelentésekre kötelező határidő már november elsején lejárt. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara értesítése szerint a még be nem jelentett bányaállalatok a bejelentést utólag is megtehetik, lehetőleg azonban minél rövidebb idő alatt, ami annál is inkább tanácsos, mert a bejelentési mulasztásból származó bírságot esetleg még el lehet kerülni.

Román-magyar kereskedelmi szerződés kötése vonatkozó tárgyalások folynak. Bukarestből jelentik: Az „Argus” értesítése szerint román és magyar hivatalos részről tárgyalások vannak folyamatban egy általános kereskedelmi szerződés kötése érdekében. A tárgyalások egyelőre teljesen bizalmas jellegűek, kiszivárgott hírek szerint azonban kedvező mederben haladnak és rövidesen konkrét eredmények várhatók.

A fővárosi malmosok akciója a szabad lisztárak visszaállításáért. Bukarestből jelentik: A fővárosi tanács hozzájárult a kenyérfaragók 1. léjjel való felemeléséhez, ha a malmosok, illetve a pékek kötelezik magukat arra, hogy három hónapon belül nem drágítják ismét a kenyeret. A malmosok ezzel egyidejűleg memorandumot készítettek, amelyben a szabadárak mellett foglalnak állást.

A lengyel pénzügyi szanálás. Varsóból jelentik: A lengyel pénzügyi szanálás érdekében kormánykörök nagy erőfeszítéseket fejtenek ki. Mivel híriük, Skrizinszky miniszterelnök rövidesen külföldi szakértőket fog meghívni, hogy ezek véleménye alapján indítsák meg a szanálást.

Párisban megalkult a francia-román kereskedelmi kamara. Párisból jelentik: A napokban alakult meg Párisban a francia-román kereskedelmi és iparkamara. Elnöke Marshall, volt francia miniszter lett, tagjai román részről Diamandi meghatalmazott miniszter és Oromolu bankkormányzó, francia részről pedig de Vandel és Moren. A kamara rövidesen megkezdi aktivitását a francia-román kereskedelmi kapcsolatok kimélyítése érdekében.

Elmarad a bukaresti kereskedőkongresszus. Bukarestből jelentik: Közöltük, hogy a Sfatul Negustoresc bukaresti központja január 18. ára országos kongresszust hívott egybe az egyszálalékos forgalmi adó eltörlése és a szeszitalok árusításáról szóló törvényjavaslat visszavonása érdekében. A kongresszus megtartását a Sfatul a pénzügyminiszternek külföldi utjáról való visszatéréig elhalasztotta. A kongresszus elhalasztása folytán a kolozsvári Kereskedő Tanács által ma, szombat estére összehívott gyűlést szintén elhalasztották.

33 milliárd lej volt a tavalyi adóbevétel. Bukarestből jelentik: Az állam pénztárába az elmúlt évben bevételek címén 32 milliárd, 890 millió 875,593 lej folyt be.

Románia bankjegyforgalma. A Banca Nationala kimutatása szerint december 26-án a román bankjegyforgalom 20 milliárd 222 millió lejt tett ki, vagyis az előző heti forgalommal szemben a bankjegyalomány 282 millió lej emelkedést mutat.

A cukorárak emelése várható. Bukarestből jelentik: A cukorgyárosok és a cukorrépa-termelők delegátusai ma délelőtt értekezletre ültek össze az iparügyi minisztériumban a cukor új árának megállapítására. Kereskedelmi körökben biztosra veszik, hogy a cukorárakat az értekezlet befejezése után meg fogják drágítani.

Megszorítják a luxusadó bevallások ellenőrzését. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium tudomására jutott, hogy a luxusadó kivételénél visszaélések történnek és nem az árak tényleges értéke után vetik ki az adókat. Ezért szigorú utasításban meghagyja közegeinek, hogy ezen adónem megállapításánál körültekintőbben járjanak el.

KEKSZ ארמיה כשר
אפילו למחרתיי
ADLER-nél, Strada Gen. Mosoiu 2.
ORADEA (volt Kert-utca) ORADEA

TÓZSDE

Január 15-én

A lejt Zürichben 230.00, Párisban 12.00, Budapestben 315.50, Bécsben —

Kolozsvár. A lej árfolyam újabb lemorzsolódása erős szilárdulást vont maga után. Az élénk kereslettel szemben a kínálat tartózkodó. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31.45—31.55, Prága 6.60—6.65, Budapest 316—319, Páris 8.36—8.42, Zürich 43.20—43.35, Newyork 222.00—223.00, London 1083.1087, Milánó 8.96—9.06.

Zürich. Zárítat: Berlin 123.30, Amsterdam 208.12, Newyork 517.75, London 2515.70, Páris 1932.50, Milánó 2090.00, Prága 1532.50, Budapest 72.60, Belgrád 915.50, Bukarest 230.00, Varsó 72.50, Bécs 72.90.

Bukarest. Devizák: Páris 8.36, Berlin 53.25, London 1085, Newyork 222.75, Milánó 9.02, Zürich 43.25, Bécs 31.50, Prága 6.62, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 825, német márka 52.00, leva 1.56, török lira 113, font sterling 1072, francia frank 8.58, svájci frank 42.00, olasz lira 9.10, drachma 2.80, dinár 390, dollár 225.00, lengyel forint 27.50, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31.00, cseh korona 6.55, belga frank 10.00, holland forint —

A héber nyelv gyors és könnyű elsajátítására legalkalmasabb a közismert és nagyszerűen bevált

Ráth-féle

„שפת עמנו”

héber-magyar nyelvkönyv, mely beszerezhető 140 leiert, +10 lei portóköltség, a Ráth-könyvek nagyromániai képviselőjénél, a

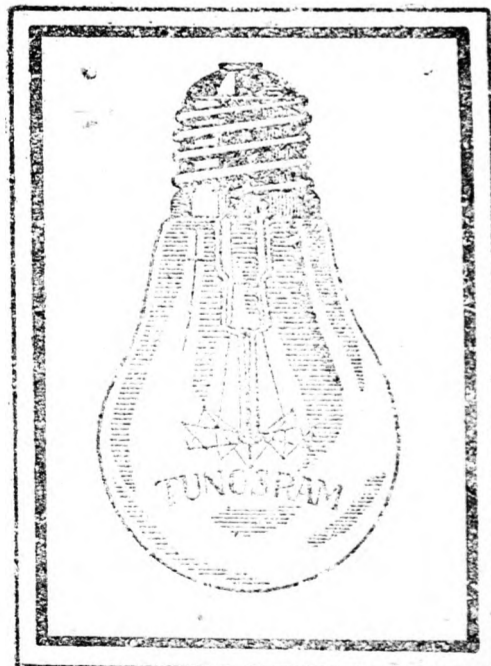
„SAFRUTH”

zsidó könyvkereskedésben

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér 39)

Könyvkereskedők és egyesületek kedvezményben részesülnek

„Tungsram-Industrial” égő.

Az izzószál lényeges javításával és speciális elhelyezésével az új teker-cselt — spiralizált — fonalu „Industrial” lámpa árammegtakarítás mellett szép, fehér fényvel ég és rázkódtatásoknak legjobban ellenáll.

Breuer Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete, férfi és női keztyűk nagy választékban. **Cluj, Piata Unirei 8.**

január 16

Kir. Udvar Szállító

Művészi kivitelű arany, ezüst és briliáns **ékszerek.**
Leghitebb gyártmányu kar- és zsebrórák.
Ezüst és vöröseskék és díszlángok dúsz választékban.

Fenyő & Braunfeld
Cluj, Piața Unirii 15 sz. világvárosi üzletben kaphatók. — Szolid szabott árak.
Telefon Interurban 6-43 sz.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

Bálint Aliz zongoraművész nő hangversenye

Az a kisszámu, de válogatott, zeneértő közönség, mely tegnap este a református teológia disztermében végighallgatta Bálint Aliz hangversenyét, olyan zenei élménnyel lett gazdagabb, melyre csak ritkán adódik alkalom a mi szűkös, kulturális viszonyaink között. Ez a fiatal budapesti zongoraművész nő külföldi sikerei után, egy rendkívül gazdag programmal tett itt is bizonyosságot arról, hogy a zongora tökéletes mestere.

Bach, „Kromatikus fantáziáját“, hatalmas erővel és klasszikus technikai felkészültséggel interpretálta. Beethoven szonátájának (op. 111.) jó előadása pedig olyan zenei teljesítmény volt, melylyel csak kevesen tudnak megbirkózni. Bálint Aliz megragadó fantáziája, elmélyülése és elsőrangú kvalitása ezzel a feladattal is könnyen birkózott meg.

Szünet után Chopin két mazurkáját és Bartók román táncát adta elő színesen, muzikálisan, míg Schumann Karneválját sok lendülettel és nagy stíluszérzékkel játszotta végig. A közönség megérdemelten, melegen ünnepelte a fiatal, komoly tehetségű művésznőt, aki befejezésül még eljátszotta Bartóknak „Est a székelyeknél“ című hatásos szerzeményét.

OPERA ROMÁNA.

Programul săptămănal.

Vasárnap: A nagy est.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Magyar Színház közönsége

Mikádó. Sullivan leghíresebb régi operettjének szíve lesz szombaton este a magyar színházban. A japán tárgyú operettnek nemcsak muzsikája elbűvölő, hanem szövege is mulatságos és jól felépített. Ezelőtt 15 évvel játszották utoljára, de ezúttal egy premier kedvével és ambícióval készül az operettgyűjtés Izsó rendezése mellett a Mikádó szombati reprizéja. Karácsonyi egyik legsikerültebb színdarabja alapítására lesz a Mikádó szerelmes fiúja, kinek partnerei Neményi Leóczy, Áldor, Ráthely, Déry lesznek. A zenekart Stefanides János dirigálja. Vasárnap este és hétfőn est: van egyelőre még másorra tűzve.

Délutáni előadások. Szombaton délután fél 3 órakor ifjúsági előadás keretében Ibsen Peer Gyntje kerül színpadra először helyi körökkel. Előadás előtt bevezetőt tart dr. Borbély István tanár. Vasárnap délután két előadás lesz. Az első fél 3-kor, melyen Lehar gyönyörű muzsikájú Tangókirálynője kerül színpadra Lengyel Irénnel, Erényi, Ihász, Déry, Lászlóval a vezető szerepekben. Utána Niculescu Szerelmes próbababája ugyancsak olcsó helyárakkal és Poor Lillivel, Ihász Áldóval a vezető szerepekben.

Magyar Színház heti műsora

Szombat d. u. 4 kor: Peer Gynt (Ifjúsági előadás, olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart dr. Borbély István. Sorozat 199)

Szombat este 8-kor: MIKADÓ vagy TITIPU VÁROSA (Operett-repriz először, Karácsonyi Ili, Neményi Lillivel. Rendes helyárak. Pénzümbérlés 29 sz. Sorozat 200)

Vasárnap d. u. fél 3 kor: Tangókirálynő (Lengyel Irén, Ihász és Lászlóval. Leszállított helyárak. Sorozat 201)

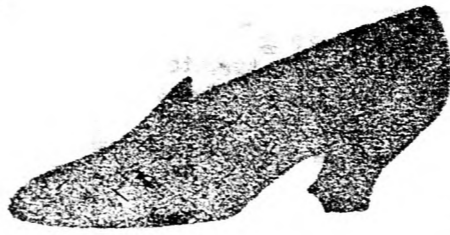
Vasárnap d. u. 6-kor: A szerelmes próbababa. (2-odszor, Poor Lillivel. Leszállított helyárakkal. Sorozat 202)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Mikádó vagy Titipu városa (Karácsonyi Ili és Neményivel. Napibérlés 61 sz. A. Sorozat 203)

Hétfő: Mikádó vagy Titipu városa (Karácsonyi Ili, Neményivel. Napibérlés 62 sz. B. Sorozat 204)

Róth

cipész-művész
Szép-u. 2. szám alatt
készülnek
a legújabb
divatú

cipő-különlegességek.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

Magyarországon és külföldön is a legismertebb és legjobban értékeltek a **Márosvásárhelyre és Tokajra SZÉKELY ÉS RÉTI** zongorák. **ADALYKÉSZ: BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS.** Intertex utca, Székelyudvarhely. A zongorák készítését és javítását itt szerkezték be.

Rendkívül alikalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej

Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak ... 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Hirdessen az Uj Keletben

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjeggyű olasz cérna romániai kizárólagos egyedárusítása

Sürgönycim: Drapeau Arad, Str. Horia 1. Telefon: 6-83.

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.

CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

Timişiana

Banca de credit și economii S. A. Secția Deviselor — Timișoara.

Utolsó divat szerint, nagyon szép, elegáns ruhákat készít

ÁRON DAVID

Cluj, Calea Regele Ferdinand 32.

Valódi angol szövőkülönlegességek raktáron

A. KLEPNER minden angol és francia uri szabása, Cluj, Calea Victoriei 2 sz. (volt Eisenstädter-szecsüzlet)

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piața Mihail Viteazul 26.

כשר ועלכווארען מאכריק

ערוינט אללערלייא ועלכווארען

אמט-פראקטעס ועודען פראקטעס פער נאכנאכט

עסקמווארט. פרויקטוארט אונד ווער אונד פערלענגן

12-00, Buda-

ujabb lemor-maga utaa. inalát tartozk: -6 65, Buda-Zürich 43-29 London 1088

0, Amsterdas. 515-70, Páris 582-50, Duda-karast 230-00

8 36, Easbn 2 75, Milas 6 Prága 6-62.

825, német 113, font svájci frank 2-80, diár 7-50, osztrák, cseh korozat

szajti: sára rten bevált

szerezhető th-könyvek

H

nyit-tér 39) ed zezmény-

UJ

égő.

UJ

égő.

UJ

égő.

UJ

égő.

UJ

égő.

UJ

égő.

8.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri hirdetés egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Olga!

Engem rettenetesen megviselt. Ha **egészségemet, életemet** megóvni akarsz, rögtön közöld velem, hol vagy, hogy érintkezhessem veled.

Szerető

Apád.

Cur Salomban 3 dunamos parcellát eladok. Hirsch Lázár, Ghisul-Roman, p. Mociu, jud. Cojocna. 434

Keresek 2 gyermekem mellé, német nyelvet bíró leányt. Cím a kiadóban. 492

40 HP félstabil gőzgép, Első Magyar Gazdasági, 8 légkörös, használt, olcsón eladó. Economica Kereskedelmi és Ipari r.t. Oradea. 487

Utazókosarakat és bőröndöket javítok, Timár u. 15. Ugyanott kész bőröndök és utazókosarak kaphatók. 500

Magánjáró öntvényeket nyersen és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara. 1819

Ezüstöt!

a legmagasabb napi áron vásárol a Tacamal ezüstáru és evőeszközugyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Teljes ellátást kaphat urilányi izm. család, esetleg zongorahasználattal. Cím a kiadóban. 482

Hölgyek figyelmébe!

Mindenemű modern ruhamunkák, tambourin készítmények, kizárólag elvárandó anyagok készítése, L'Oréal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vitelre is eszközölök. Vágyott hajat kicsinyben is nagyban veszek. — **Musa Gyula Cluj** Str. Memorandului 10

Raktárnak, irodának, bolti- nak cca 60 m² utcai helyiség azonnal kiadó Honvéd- u. 16. sz. — Értekezhetni ugyanott. 494

Intelligens zsidó lány fő- zésben, háztartási teendőkben jártas, felvételi, Leitner Ignác, Oradea- Mare. 497

Keresek a belvárosban egy szoba konyhás lakást azonnali beköltözésre. Le- hetőleg fürdőszobával. — „Jól fizetek” jellegre a lap kiadóhivata a továbbiat.

Ovadék vagy garancia- képes fűszerüzletvezető, vidéki, jömeneteli üzlet önálló vezetésére keres- tik. Jövedelem megál- lópólás sze. int. Cím: Szv. Kohnné hírlapirodája, Fargu-Mures. 496

Ha ön

művészi **Blondel**

és más kereteket óhajt venni, okvet- len keresse fel

SOMLYAI MIHALY keretkészítő és aran- yozó műhelyét Ko- lozsvár, Strada Iu- liu Maniu 7. szám.

Üvegáruháza **Kossuth Lajos-u. 4.**

Hirdessen az Uj Keletben!

Kiváló munkaerő sok- oldalú magasabb képzet- séggel, magyar, román, német, angol, francia nyelvtudással megfelelő állást keres. Megkeresé- sek „Poliglott” jellegre a kiadóba kéretnek. 493

Nyomdák! Könyv- kötetsek!

Fűződrótot minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a **Tip Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlattal szívesen szolgálunk. Nagyobb tételnél viékre is utazunk. **Telefon: 10-47, 2-28**

Textil utazó, Erdélyben és Banátban jól bevezetve, ki jelenleg conditióban van, állást változtatna. Megkereséseket „Agilis” jelleg alatt Lősi hírlap- iroda, Arad továbbít. 472

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb nővényzsirt, mert ez tiszta, egészséges és klados!

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: **HARTIG & HIENZ Cluj** Str. Julia Maciu 8, Telefon 1-18.

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.

képes, műköszörős, műszerész, nickelőző telep.

חלפים וינר אימער
אום לאנער

PARFUMS · POU DRES · LOTIONS

L-T-PIVER

AZURÉA
FLORAMYE

POMPÉIA
TRÉFLE INCARNAT

UNDERWOOD

46 billentyűs írógép

tökéletesen megoldja a háromnyelvű levelezés problémáját.

1000 dollár értékű serleg, melyet a chicagói világversenyen 20 év óta minden évben az Underwood mint győztes, nyert el!

Romániai vezérképviselőt:

Office Equipment Company

Oradea-Mare, Bul. Regele Ferdinand 3.

Képviselőt és raktár:

Bureau HERMES iroda
Cluj, Piata Unirei 28. (Hotel Central)

Állandó kiállítás: író-, sokszorosító- és számológépek, valamint modern amerikai irodaberendezés és felszerelésekből.

Szerkesztőségi hivatal és Cluj-Kojozsv L. Pop (Bras) Telek és k 977, 228 Zs. N. Sz. — Kéziratok és szerkesztőségi zsendők. Kéz- adunk

1926 január

Vázso és a

Nem hisz indult Eck

(Budape játél.) Az e este dr. Va tartótiak, tak el. A f a legutóbb rámutattak lyozza meg látó cikkek büntett fel lég"-ot bet csendes ce A felsz védők közö pen ez okt terelőnk sz misítás po szonban a tekinti. Az ell este féltizig lést adták „A p képviselő

Vázso — A helyezte k san követé a kormány látom a k dig is min teknek. B a kormán

illetéke és Vázsony adták:

— Az az ellenzél részt ránu című lapot „Szózat” védő meg hamisítást Tény ezze rene, mint viselők e tétett. H a „Szózat” az illetéke tett feldics

A Mag zéki pártó ben illetél lenti a

— Tel szatát is és a fajvé volna. Ez mány a b akik a rá a hivatalo zsonyi teg len minis